

IZVJEŠĆE REVIZIJE UČINKA

USPOSTAVA I FUNKCIONIRANJE UNUTARNJE REVIZIJE U JAVNOM SEKTORU U FBIH

Broj: 07-14-5-705-3/16

Sarajevo, lipanj 2016. godine

USPOSTAVA I FUNKCIONIRANJE UNUTARNJE REVIZIJE U JAVNOM SEKTORU U FBiH

Ured za reviziju institucija u FBiH proveo je reviziju učinka na temu “Uspostava i funkcioniranje unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH”. Revizija je sprovedena u skladu sa odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, Okvirom međunarodnih standarda VRI – ISSAI okvir u Bosni i Hercegovini, Načelima revizije učinka VRI u BiH, Vodičem za reviziju učinka i Vodičem za osiguranje kvaliteta u reviziji učinka VRI u BiH.

Revizijom se pokazala značajnost unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH, te u kojoj mjeri je zastupljena u institucijama u FBiH. Iste su trebale iskoristiti rezultate rada unutarnje revizije te tako unaprijediti proces poslovanja organizacije. Takođe bi lakše ostvarile svoje namjere tako što bi na sistematičan i uređen način pristupili procjeni i unaprjeđenju efektivnosti procesa upravljanja rizicima, kontrolnih procesa i procesa upravljanja organizacijom.

Nalazi provedene revizije ukazuju da institucije u FBiH nisu poduzele adekvatne mjere na uspostavljanju funkcionalne unutarnje revizije, što podrazumijeva uspostavu jedinica unutarnje revizije sukladno sa zakonskom regulativom. Veliki broj uspostavljenih jedinica za unutarnju reviziju nije funkcionalan, iz razloga što nisu kadrovski popunjena sistematizovana radna mjesta unutarnjih revizora ili su obavljali i druge poslove, zatim nisu ispoštovane obaveze donošenja strateškog i godišnjeg plana, kao ni izvršenje planiranih aktivnosti. Provedena revizija je pokazala da je u posmatranom periodu posvećeno minimalno pažnje upravljanju rizicima, a odnosilo se na javne nabavke, transfere i izvršenje proračuna.

Revizorski tim je izvršio analizu podataka za cjelokupno stanje na razini javnog sektora u FBiH, zatim se fokusirao na institucije na Federalnoj razini. Za uzorak revizije su uzete institucije kod kojih su jedinice unutarnje revizije organizaciono uspostavljene ali nisu kadrovski popunjene te institucije koje nisu poduzimale aktivnosti u skladu sa donesenim aktima.

Sukladno sa odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, Ured za reviziju institucija u FBiH je dostavio Nacrt izvješća institucijama koje su uzete za uzorak. Blagovremene komentare su dostavili Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Vrhovni sud FBiH i Federalno ministarstvo financija. Nakon isteka roka za očitovanje, tim za reviziju je razmotrio dokumentovane komentare koji nisu imali uticaja na date nalaze, te je sačinjeno konačno izvješće.

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl.oec.

KAZALO:

PREGOVOR	6
1. UVOD	11
1.1 Naznake problema i rezultati predstudijskih istraživanja	11
1.2 Cilj revizije i revizijska pitanja	13
1.3 Obim i ograničenja revizije.....	13
1.4 Kriterij za procjenu	14
1.5 Izvori podataka i metodologija	14
1.6 Struktura izvješća.....	15
2. PREDMET REVIZIJE	16
2.1 Zakonska regulativa.....	16
2.2 Nadležnost institucija u provođenju aktivnosti unutarnje revizije	18
3. NALAZI	19
3.1 Poduzimanje mjera na uspostavi i funkcionisanju jedinica unutarnje revizije	21
3.1.1. Institucije koje su obavezne da uspostave jedinicu unutarnje revizije	22
3.1.2. Institucije za koje unutarnju reviziju obavlja jedinica unutarnje revizije FM financija....	23
3.2. Obavljanje aktivnosti sukladno sa Zakonskim propisima i Godišnjim planovima.....	24
3.2.1. Institucije koje su trebale imati uspostavljenu Jedinicu unutarnje revizije	24
3.2.2. Jedinica za unutarnju reviziju u Federalnom ministarstvu financija	25
3.3. Sustav praćenja vezano za provođenje preporuka unutarnje revizije	26
4. ZAKLJUČCI.....	28
5. PREPORUKE	30
PRIVITCI	32
REFERENCE.....	42

PREDGOVOR

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH u okviru svog poslovanja vrši financijsku reviziju, reviziju učinka i druge specijalne revizije. Prilikom provođenja revizije učinka Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH se pridržava odredbi Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine¹, ISSAI revizijskih standarda², Principa revizije učinka i Vodiča za reviziju učinka³.

Revizija učinka predstavlja neovisno i objektivno ispitivanje poduhvata vlade, njenih programa ili organizacija koji se odnosi na jedan ili više aspekata: ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti sa ciljem ostvarivanja izvjesnih poboljšanja.

Ključni principi na kojima se temelji revizija učinka se ukratko mogu opisati na slijedeći način:

- princip ekonomičnosti znači minimalan utrošak sredstava,
- princip efikasnosti znači postizanje najboljih rezultata korištenjem raspoloživih resursa i
- princip efektivnosti podrazumjeva ostvarivanje postavljenih ciljeva.

Cilj revizije učinka je da procijeni da li korišteni resursi predstavljaju najekonomičnije korištenje javnih sredstava, da li se korištenjem raspoloživih resursa blagovremeno pružaju najbolje usluge, da li su ispunjeni strateški ciljevi, te da li postoji uticaj na implementaciju tih ciljeva. Važna uloga revizije učinka je da identifikuje postojeće nedostatke i sukladno s tim daje preporuke. Implementacija datih preporuka treba dovesti do pozitivnih promjena u sistemu kao cjelini, stvaranja nove vrijednosti i unaprijediti funkcioniranje sistema ili institucije, što se ogleda u poboljšanju ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti u korištenju resursa.

Revizija učinka, ne samo da pruža inicijativu za unaprijeđenje i bolji učinak, ona promoviše i transparentnost i odgovornost rada javnog sektora. Revizija učinka je način da porezni obveznici, investitori, zakonodavna tijela, mediji, kao i cjelokupna javnost budu informirani o rukovođenju i rezultatima rada institucija javnog sektora.

Institucije javnog sektora nastoje unaprijediti učinkovitost u izvršavanju svojih funkcija. U tom smislu, sve se više pažnje posvećuje osiguranju kvalitetnijih usluga uz istovremeno i permanentno iznalaženje ušteda. Tako, u uslovima ograničenih reformskih procesa, u mnogim segmentima javnog sektora, revizija učinka dobija poseban značaj.

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06

² ISSAI-Odluka o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvir u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 38/11) – INTOSAI – Standardi revizije ISSAI 100, 200, 300, 400)

³ Koordinacioni odbor VRI donio je odluku o usvajanju : Principa revizije učinka (2009.godine) i Vodiča za reviziju učinka (2013.godine)

SKRAĆENICE

BD	Brčko distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CHJ	Centralna harmonizacijska jedinica
EU	Europska unija
FBiH	Federacija Bosna i Hercegovina
FM	Federalno ministarstvo
FMF	Federalno ministarstvo finansija
FMPVŠ	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
FUK	Finansijsko upravljanje i kontrola
INTOSAI	Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija
ISSAI	International Standards of Supreme Audit Institutions Međunarodni standardi vrhovnih revizorskih institucija
IR	Interna revizija
JIR	Jedinica za internu reviziju
KM	Konvertibilna marka
KO	Koordinacioni odbor
MFiT BiH	Ministarstvo finansija i trezora BiH
PIFC	Public Internal Financial Control – Javna interna finansijska kontrola
RS	Republika Srpska
ZoIR	Zakon o internoj reviziji

LISTA TABELA

1. Tabela br.1: Javni sektor FBiH, stanje sa 31.12.2014.godine
2. Tabela br.2: Pregled izvršenih revizija u JIR pri FMF
3. Tabela br.3: Najznačajnija područja koja su obuhvaćena revizijama u 2013.i 2014.godini
4. Tabela br.4: Odnos broja datih, provedenih i neprovedenih preporuka u 2013.i 2014.godini

SAŽETAK

Na nivou javnog sektora u FBiH, od 2006.godine postoji zakonska obaveza da se uspostavi unutarnja revizija. Međutim Zakonom o proračunima u FBiH 2013.godine je stavljen van snage ovaj Zakon, te je utvrđeno da praćenje i ocjenjivanje sustava unutarnjih kontrola vrši unutarnja revizija sukladno sa propisima kojima se regulira oblast unutarnje revizije.

Unutarnja revizija je jedna od tri komponente Sustava unutarnje finansijske kontrole i njihova primjena, kao rezultat reforme javne uprave, treba da osigura nadzor nad transparentim korištenjem javnih sredstava i učinkovitosti javne uprave.

Sadašnji položaj unutarnje revizije nije adekvatan njenoj ulozi i značaju te se vrlo često rezultati unutarnje revizije ne koriste od strane rukovodstva kod donošenja poslovnih odluka i za potrebe procjene načina odgovora na poslovne i druge rizike. Unutarnja revizija se jedino svojim objektivnim pristupom i nepristranim rezultatima može nametnuti kao funkcija koja je vrlo značajna za praćenje poslovnih procesa, ocjenu unutarnjih kontrola i rizika organizacije.

NALAZI

Poduzimanje mjera na uspostavi jedinica unutarnje revizije

- Od 73 institucije u javnom sektoru FBiH, koje su obavezne da uspostave jedinicu unutarnje revizije, samo ih je 21 uspostavilo;
- Fokus revizije se odnosio na Federalne institucije, od kojih je 18 trebalo imati uspostavljenu Jedinicu unutarnje revizije do kraja 2014.godine. Od toga 10 institucija je uspostavilo jedinicu unutarnje revizije sa bar jednim zaposlenim, 3 institucije imaju organizaciono uspostavljenu jedinicu za unutarnju reviziju ali bez zaposlenih unutarnjih revizora, a 5 institucija nije uspostavilo jedinicu. Za 28 institucija, unutarnju reviziju vrši Jedinica Federalnog ministarstva financija;
- Kadrovska popunjenost iznosi oko 30%, a prema izjavama odgovornih u institucijama iz uzorka, razlog je Moratorij na zapošljavanje Vlade FBiH.

Odvijanje unutarnje revizije sukladno sa zakonskim propisima, strateškim i godišnjim planovima

- Jedinice unutarnje revizije kod većine institucija u javnom sektoru FBiH ne rade sukladno sa zakonskim propisima;
- Strateške i godišnje planove donijelo je oko 40% institucija u javnom sektoru FBiH;
- Područja revidiranja se prenose iz godine u godinu, te je najviše zastupljena revizija poslovanja na koju se odnosi oko 70% revizija;
- Ne koriste se Standard unutarnje revizije 2120 (upravljanje rizikom). U jedinici za unutarnju reviziju pri Federalnom ministarstvu financija, kategorizacija slabih tačaka se utvrđuju kroz razgovore sa rukovodiocima i zaposlenim.

Sustav praćenja provođenja preporuka unutarnje revizije

- U 2014.godini je u dvostruko veći broj datih preporuka u odnosu na prethodnu godinu;
- 60% preporuka iz prethodne godine nije implementirano te je prenešeno u narednu godinu;
- Preporuke se ponavljaju iz godine u godinu, te se većinom odnose na putne troškove, izdatke za mobilne telefone, korištenje službenih vozila, ugovorene i druge posebne usluge, usluge reprezentacije, izdataka za rad povjerenstva i ugovora o djelu, javnih nabavki, popisa imovine, obaveza i potraživanja i slično.

ZAKLUČCI

Institucije su provele određene aktivnosti uspostavljanja unutarnje revizije, ali poduzete mjere su nedovoljne tako da sustav unutarnje revizije kod većine institucija u FBiH nije uspostavljen na neophodnoj razini i nezadovoljava potrebe financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Jedinice unutarnje revizije kod većine proračunskih korisnika u javnom sektoru FBiH ne rade sukladno zakonskim propisima i standardima. Revidirana područja su se prenosila iz godine u godinu dok se uostalom rizičnijim područjima posvetilo puno manje pažnje, a odnosi se na javne nabavke, transfere i izvršenje proračuna. Iz tog razloga, krajem 2014.godine, donešen je Priručnik za procjenu rizika, koji unutarnjim revizorima u javnom sektoru FBiH pruža dodatna uputstva i unificiranu metodologiju za procjenu rizika u organizacijama i za procese koje revidiraju i da pomogne unutarnjim revizorima da sačine djelotvorne strateške i godišnje planove zasnovane na procjeni rizika. Međutim, evidentan je napredak u ovoj oblasti u 2014.godini u odnosu na prethodne godine, iako nije dovoljan.

CHJ je u 2015.godini poduzimala aktivnosti na uspostavi jedinica unutarnje revizije, izmjenama i dopunama zakonskih propisa te izradi podzakonskih akata iz oblasti unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH. Također je izrađen i Nacrt Strategije razvoja sustava PIFC-a u FBiH 2015.-2018.godine kojom će se osigurati integralan razvoj PIFC-a i proračunskih reformi u FBiH.

Rukovodstvo ima primarnu odgovornost za praćenje napretka u provođenju preporuka, odnosno odgovarajući upravljački nivo treba pratiti preduzimaju li se predviđeni koraci u cilju provođenja prihvaćenih preporuka.

PREPORUKE

Preporuke Parlamentu FBiH

- Intenzivirati aktivnosti procesa donošenja izmjena i dopuna zakonske regulative iz oblasti unutarnje revizije u cilju stvaranja temelja za racionalniju uspostavu jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru FBiH, te aktualizirati pitanje nefunkcionisanja Koordinacionog odbora CHJ u BiH koji je odgovoran za harmonizaciju regulative iz oblasti unutarnje revizije u javnom sektoru na cijeloj teritoriji BiH.

Preporuke Vladi FBiH

- Poduzeti aktivnosti na blagovremenoj provedbi i razvoju Strategije javne unutarnje financijske kontrole u FBiH i Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru FBiH u cilju stvaranja temelja za racionalniju uspostavu jedinica za unutarnju reviziju.
- Jasno definisati zaduženja institucija po pitanju nalaza i preporuka iz Godišnjeg konsolidovanog izvješća unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH, definirati rokove za njihovu provedbu, te uspostaviti sustav sankcionisanja za neprovođenje preporuka.

Preporuke Federalnom ministarstvu financija

- Uspostaviti jaču koordinacijsku ulogu Koordinacionog odbora CHJ, te upostaviti saradnju CHJ sa nižim razinama vlasti u FBiH u cilju efikasnijeg uspostavljanja i razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH.

- Pokrenuti inicijativu kojom će se jednoobrazno urediti predmetna pitanja u okviru regulative vezano za radna mjesta i plate unutarnjih revizora u državnoj i javnoj službi, što je potrebno provesti u koordinaciji sa reformom javne uprave.
- U cilju efektivnog rada, kadrovski ojačati kapacitete u Centralnoj harmonizacijskoj jedinici kako bi se omogućilo obavljanje poslova iz nadležnosti i ovlaštenja dodijeljenih zakonskim propisima.

Preporuke Centralnoj harmonizacijskoj jedinici

- Redefinirati kriterije za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru FBiH u cilju racionalizacije uspostave istih.
- Poduzeti odgovarajuće aktivnosti kako bi se potaknuli korisnici proračuna koji nisu uspostavili JIR, da u što kraćem roku osiguraju organizacijske pretpostavke i poduzmu aktivnosti za uspostavu navedenog sistema sukladno sa odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji.
- Nastaviti vršenje kontrole organizacionog uspostavljanja i sistematizacije te pozicioniranja unutarnje revizije na nižim razinama vlasti.
- Pronaći instrumente (propisima regulisati) da se standard – neovisnost unutarnjih revizora u potpunosti obezbjedi i primjenjuje što bi unutarnjim revizorima omogućilo kvalitetniji i kreativniji rad, eliminirao određene vrste pritiska i omogućilo znatno bolje rezultate nego u dosadašnjoj praksi unutarnje revizije.

Preporuke rukovodiocima institucija javnog sektora u FBiH koje su obavezne uspostaviti JIR:

- Sve institucije javnog sektora FBiH treba da poduzmu aktivnosti na izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, te pribavljanje potrebnog mišljenja CHJ, u cilju uspostavljanja funkcije unutarnje revizije u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima koji reguliraju oblast unutarnje revizije.
- Upravljanje rizicima ugraditi u redovne planske procese institucija i da se na osnovu provedenih analiza rizika unaprijedi sustav unutarnje revizije.
- Pravovremeno poduzimati odgovarajuće mjere i aktivnosti, na osnovu izvješća Rukovodioca JIR vezano za implementaciju datih preporuka u izvješćima unutarnjih revizora s ciljem unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola, odnosno učinkovitijeg poslovanja.

1. UVOD

Planom rada Ureda za reviziju institucija u FBiH za 2015. godinu predviđeno je provođenje revizije učinka na temu „Uspostava i funkcionisanje unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH“. Upravljanje institucijama/organizacijama podrazumijeva postizanje ciljeva koji su određeni planovima rada. Funkcionalna unutarnja revizija pomaže rukovodstvu da osigura efikasno izvršavanje obaveza, vršeci analize, procjene i dajući preporuke, mišljenja i sugestije u vezi sa aktivnostima koje se provode u ostvarivanju planiranih zadataka. Unutarnja revizija treba da ocjenjuje i učinke poslovnih funkcija organizacije, a naročito rad i rezultate rada unutarnjih kontrola.

Ministri i rukovodioci proračunskih organa i tijela odgovorni su za uspostavljanje adekvatnog i efikasnog finansijskog upravljanja i sustava unutarnjih kontrola i nadzora. Isti su obavezni poduzeti aktivnosti i mjere kako bi sustav unutarnjih kontrola bio uspostavljen sukladno sa međunarodnim standardima unutarnje kontrole i unutarnje revizije.

Unutarnja revizija je jedna od tri komponente Sustava unutarnje finansijske kontrole (PIFC⁴) i njihova primjena, kao rezultat reforme javne uprave, treba da osigura nadzor nad transparentnim korištenjem javnih sredstava i učinkovitosti javne uprave.

Unutarnja revizija je nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantska aktivnost kreirana s ciljem da doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Unutarnja revizija pomaže institucijama da ispune svoje ciljeve tako što na sistematičan i discipliniran pristup ocjenjuje i doprinosi poboljšanju efektivnosti u procesima upravljanja rizicima, kontrole i rukovođenja.⁵

Institucije u FBiH su odgovorne za uspostavu funkcionalne i nezavisne unutarnje revizije kao važnog elementa sustava finansijskog upravljanja i kontrola.

1.1 Naznake problema i rezultati predstudijskih istraživanja

Otkrivanje pogrešaka i odstupanja u obavljanju poslova u ranijoj fazi i poduzimanje korektivnih akcija omogućava menadžmentu da smanji rizik od neuspjeha kada je u pitanju postizanje ciljeva organizacije i odgovorno postupanje povjerenih sredstava.

Cilj unutarnje revizije je pružanje objektivnog uvjeravanja i savjeta koji trebaju pomoći menadžmentu u efikasnom izvršavanju njihovih obaveza, provjeravajući da li je provođenje upravljačkih i kontrolnih mehanizama odgovarajuće, ekonomično i dosljedno u odnosu na postavljene ciljeve organizacije, te dajući preporuke u vezi sa aktivnostima koji su predmet revidiranja.

Unutarnja revizija je jedan od osnovnih elemenata dobrog upravljanja organizacijom u javnom sektoru. Kao takva, revizija doprinosi boljem upravljanju organizacijom putem nadzora, ispitivanjem i predviđanjem. Svoj rad unutarnja revizija treba da usmjeri ka ostvarenju poslovnih i drugih ciljeva koje institucije imaju, uključujući i interese društvene zajednice⁶. Ova funkcija pomaže da se racionalnije i efikasnije upravlja rizicima, kontrolnim i upravljačkim procesima. Da bi unutarnja revizija ostvarila svoje zadatke, potrebno je da njen rad bude usmjeren ka ostvarenju planskih zadataka. Izrada plana unutarnje revizije je odgovoran i složen zadatak koji treba da uzme u obzir prioritete ciljeve organizacije, procjenu rizičnih područja, značaj

⁴ Public (javni sektor), Internal (interno, u odnosu na instituciju) Financial (finansijska, gdje se radi uglavnom ali ne i isključivo o finansijskom sistemu) Control (odnosi se na međunarodno prihvaćene i priznate standarde)

⁵ Zakon o internoj reviziji javnog sektora u FBiH, „Službene novine FBiH“, broj 47/08

⁶ Naučni časopis za ekonomiju Financing, 04/12

funkcija u kojima je ocijenjena prisutnost faktora sa iznadprosječnim rizicima, realne mogućnosti službe unutarnje revizije i dr. Pored navedenoga, planski zadaci treba da se usklade i sa zahtjevima koje pred unutarnju reviziju postavljaju Međunarodni standardi unutarnje revizije, zakonodavna regulativa, opšta akta i poslovni ciljevi organizacije.

Sadašnji položaj unutarnje revizije nije adekvatan njenoj ulozi i značaju te se vrlo često rezultati unutarnje revizije ne koriste od strane rukovodstva kod donošenja poslovnih odluka i za potrebe procjene načina odgovora na poslovne i druge rizike. Unutarnja revizija se jedino svojim objektivnim pristupom i nepristranim rezultatima može nametnuti kao funkcija koja je vrlo značajna za praćenje poslovnih procesa, ocjenu unutarnjih kontrola i rizika organizacije.

Kod uspostavljanja unutarnje revizije u FBiH treba uzeti u obzir činjenicu da u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine postoji veliki broj korisnika proračuna za koje uspostavljanje odvojenih jedinica ili tzv. zajedničkih jedinica za unutarnju reviziju nije ekonomski opravdano te ne bi bilo sukladno sa principom troškovne učinkovitosti kontrolnog okvira.

Zakonom o Proračunima u FBiH i Zakonom o unutarnjoj reviziji propisano je da se obaveza organizacije unutarnje kontrole i unutarnje revizije odnosi na korisnike javnih sredstava proračuna FBiH, kantona, gradova i općina, te vandproračunskih fondova. Međutim, Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u utvrđeno je uspostavljanje JIR samo za federalne institucije, što implicira povećanje jedinica za unutarnju reviziju na nivou kantonalnih i lokalnih uprava⁷.

Postoje dva načina organizacije unutarnje revizije na nivou FBiH. Jedan način je da se u okviru institucije formira jedinica unutarnje revizije. Drugi način organizacije unutarnje revizije je da se u okviru Federalnog ministarstva financija formira jedinica za unutarnju reviziju koja će revidirati korisnike proračunskih sredstava koji su određeni Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH i izmjenama i dopunama pravilnika⁸.

U Godišnjem izvješću o napretku BiH za 2014. godinu⁹ konstatovano je da veći broj institucija u FBiH još uvijek nije započeo aktivnosti na formiranju jedinice za unutarnju reviziju sukladno sa zakonskim i podzakonskim propisima, a u pojedinim institucijama, iako formirane, jedinice po svom mjestu u organizaciji i opisu aktivnosti nisu usklađene sa važećom regulativom. Također se navodi da je unutarnja revizija uglavnom uspostavljena sa izrazito nejednakim stepenom razvoja među korisnicima proračuna. Nekoliko od najznačajnijih federalnih korisnika proračuna još uvijek nisu uspostavili funkcionalnu unutarnju reviziju, i postoji značajan nedostatak razumijevanja šta je to unutarnja revizija, koja je njena uloga i značaj.

Prema izvješćima finansijske revizije Ureda za reviziju institucija u FBiH za 2013. i 2014. godinu konstatovano je da većina proračunskih korisnika u javnom sektoru FBiH, ima sistematizovanu jedinicu unutarnje revizije ili unutarnjeg revizora. Međutim sistematizirana radna mjesta u najvećem broju slučajeva nisu kadrovski popunjena, što govori da funkcija unutarnje revizije nije ostvarena.

Jedinica za unutarnju reviziju proračunskog korisnika radi na osnovu strateškog i godišnjeg plana rada koji odobrava rukovodilac institucije sukladno sa odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

⁷ Privatak broj 1

⁸ Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju javnom sektoru FBiH, ("Sl. novine FBiH" broj 82/13,74/14)

⁹ Godišnji izvješće o napretku (praćenje provođenja revidiranog akcionog plana 1 Strategije reforme javne uprave u BiH), Ured koordinatora za reformu javne uprave za razdoblje siječanj-prosinac 2014.godine

1.2 Cilj revizije i revizijska pitanja

Formiranje jedne nove funkcije u organizaciji nije lak proces, jer se očekuje da adekvatno odgovornosti i složenosti poslova koje obavlja ta funkcija, mora postojati doprinos i značaj te funkcije. Ako se u toj funkciji ne vidi njen smisao i značaj, tada je položaj i uvažavanje lica kojima je delegirana ta funkcija osjetno teži, što je čest slučaj i sa odjeljenjem unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH. Institucije bi trebale da iskoriste rezultate rada unutarnje revizije te da na adekvatan način sagledaju preporuke, zaključke i mišljenja koja im se upućuju kroz rad i funkcionisanje unutarnje revizije.

Predrevizijskim ispitivanjem uočeno je da institucije nedovoljno poduzimaju aktivnosti na uspostavi unutarnje revizije, pa se revizijski problem može iskazati na slijedeći način:

„Nadležne institucije kasne na uspostavljanju funkcionalne unutarnje revizije“

Cilj revizije je da ispita efikasnost institucija u uspostavljanju i planiranju unutarnje revizije, korištenju te poštivanju propisa koje je donijela zakonodavna i izvršna vlast.

Pitanja koja se postavljaju i na koja se namjerava odgovoriti provođenjem predmetnog istraživanja su:

- Da li su institucije poduzele dovoljne mjere na uspostavi jedinica unutarnje revizije?
- Da li se aktivnosti institucija na uspostavljanju funkcionalne unutarnje revizije odvijaju sukladno sa Zakonskim propisima, strateškim i godišnjim planovima?
- Da li postoji sustav praćenja vezano za provođenje preporuka unutarnje revizije?

1.3 Obim i ograničenja revizije

Radi sagledavanja ukupnog stanja organizacionog uspostavljanja jedinica za unutarnju reviziju, obuhvaćene su informacije o uspostavljanju unutarnje revizije u institucijama javnog sektora FBiH.

Fokus revizije se odnosio na aktivnosti korisnika proračunskih sredstava na federalnom nivou. Jedan dio tih institucija je zakonski¹⁰ obavezan bio da uspostavi funkcionalne jedinice unutarnje revizije. Druga grupa obuhvata institucije za koje unutarnju reviziju vrši Jedinica unutarnje revizije Federalnog ministarstva financija. Iz tog razloga, revizija je provedena na uzorku, i to: u Jedinici za unutarnju reviziju FMF tako što su se sagledale aktivnosti unutarnje revizije i dokumentacija o provođenju revizija kod korisnika javnih sredstava za koja je nadležno FMF vršilo unutarnju reviziju¹¹. Zatim aktivnosti institucija kod kojih su jedinice unutarnje revizije organizaciono uspostavljene ali nisu kadrovski popunjene i korisnici proračunskih sredstava koji nisu sukladno sa donesenim aktima utvrdili rizike poslovanja organizacije (Vrhovni sud FBiH, Federalna uprava Civilne zaštite, FM poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva te FM kulture i sporta).

Vremenski okvir revizije odnosi se na 2013. i 2014. godinu.

Ovo ispitivanje nije se bavilo detaljnim aktivnostima institucija na kantonalnom, općinskom nivou, kao ni kod javnih preduzeća i vanproračunskih fondova.

¹⁰ Sukladno sa članom 63. Zakona o proračunima u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH („Službene novine FBiH“ br. 82/13 i 74/14), te Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru FBiH, „Službene novine FBiH“, broj 47/08, član 8.i 9

¹¹ Privitak broj 1

Istraživanje je bilo usmjereno na aktivnosti institucija/proračunskih korisnika na uspostavljanju funkcionalne unutarnje revizije¹². Izvješće je urađeno u saradnji rukovodioca Centralne harmonizacijske jedinice FM financija, te ostalim zaposlenim u tom području u cilju dobivanja jasnije slike i mogućem načinu rješavanja problema.

1.4 Kriterij za procjenu

Kao kriterij za procjenu uspostavljanja funkcije unutarnje revizije na nivou FBiH, koristiti će se Zakonska i podzakonska regulativa, strateški dokumenti, te procedure i dobre prakse EU.

Sukladno sa navedenim, uspostavljeni su kriteriji procjene po revizijskim pitanjima:

- U institucijama je uspostavljena unutarnja revizija kao dio unutarnjih finansijskih kontrola u FBiH koja se razvija sukladno sa standardima i praksom EU. Institucije su blagovremeno i potpuno provele aktivnosti na uspostavljanju funkcionalne unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH sukladno sa rokovima definiranim u Strategiji razvoja PIFC-a za period 2010.-2014. godina i Akcionom planu.
- Sve institucije na Federalnom nivou su uspostavile funkciju unutarnje revizije sukladno sa Zakonskim i podzakonskim aktima, što podrazumjeva da su institucije poduzele aktivnosti da jedinice unutarnje revizije budu adekvatno organizovane i sistematizovane, te da su uposleni unutarnji revizori sa potrebnim stručnim znanjem i vještinama; kksa
- Uspostavljen je sustav praćenja napretka u organizaciji u procesu provođenja preporuka unutarnjih i eksternih revizora. Rukovodstvo je zainteresirano za poduzimanje adekvatnih radnji u cilju provođenja prihvaćenih preporuka unutarnje revizije. Donesen je plan aktivnosti postupanja po preporukama, što olakšava praćenje mjera koje rukovodstvo poduzima. Utvrđene su odgovornosti u institucijama vezano za provedbu preporuka unutarnje revizije.

Jedinica za unutarnju reviziju organizuje se na najvišem organizacijskom nivou i organizaciono i funkcionalno direktno treba biti odgovorna rukovodiocu proračunskog korisnika. Unutarnja revizija vrši nezavisnu, stručnu i sustavsku procjenu sustava upravljanja i kontrola, što podrazumjeva revidiranje svih funkcija i procesa poslovanja. Funkcionalna nezavisnost podrazumjeva da samostalno na bazi procjene rizika odlučuje o području, načinu obavljanja i izvještavanja o obavljenoj unutarnjoj reviziji. Međutim, neovisnost unutarnje revizije ne znači njenu izolaciju, već se očekuje da se unutarnja revizija savjetuje sa upravljačkom strukturom i rukovodiocem proračunskog korisnika kod donošenja revizijskih planova kako bi revizijske aktivnosti obuhvatile i ona područja koja su od prioritetnog interesa za upravljačku strukturu, odnosno rukovodioca proračunskog korisnika.

Otkrivanje pogrešaka i odstupanja u obavljanju poslova u ranijoj fazi i poduzimanje korektivnih akcija omogućava menadžmentu da smanji rizik od neuspjeha kada je u pitanju postizanje ciljeva organizacije i odgovorno postupanje sa sredstvima proračuna koja su mu povjerena.

1.5 Izvori podataka i metodologija

U fazi prethodnih istraživanja i izradi glavne studije prikupljeni su podaci o stanju uspostave funkcionalne unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH. Primarni izvori su informacije i podaci prikupljeni putem upitnika od strane Centralne harmonizacijske jedinice FBiH, kao i Jedinice unutarnje revizije FM

¹² Temeljni principi interne revizije se zasnivaju na neovisnosti i objektivnosti, kompetentnosti, integritetu i povjerljivosti.

financija. Na osnovu toga, određen je uzorak revizije, te su organizovani sastanci i intervjui sa odgovornim osobama kod subjekata revizije.

Za potrebe revizije, korištene su različite metode kako bi se odgovorilo na postavljena pitanja i to: metoda deskripcije, kompilacije, statističke metode i ostale metode koje se koriste u istraživačkom radu. Kao sekundarni izvori prikupljanja podataka poslužilo je:

- proučavanje studija, koje su izradile stručne institucije,
- proučavanje relevantnih dokumenata neophodnih za predmet revizije, strateških i okvirnih planova, izvješća, te
- proučavanje međunarodnih studija i praksi.

1.6 Struktura izvješća

Izvješće je struktuiran na slijedeći način:

- Poglavlje jedan odnosi se na uvod, cilj revizije, revizijska pitanja, kriterij i metode;
- Poglavlje dva opisuje predmet revizije, zakonsku regulativu, te nadležnost institucija u provođenju aktivnosti unutarnje revizije;
- U poglavlju tri su predstavljeni nalazi revizije;
- Poglavlje četiri sadrži zaključke provedene revizije;
- Poglavlje pet prikazuje preporuke čijom implementacijom bi se moglo osigurati efikasnija funkcija unutarnje revizije u FBiH;
- Priloci sadrže dodatne analize i statističke pokazatelje.

Na kraju izvješća revizije učinka dane su reference korišćenih materijala u ovoj studiji sa navedenim podacima o izvoru istih.

2. PREDMET REVIZIJE

Unutarnja revizija je instrument upravljačke kontrole proračunskog korisnika, koje neovisno i objektivno utvrđuje ostvarivanje cjelovitih zadataka i funkcija proračunskih korisnika, upozorava na nepravilnosti i usklađenost sa zakonskim i drugim propisima, kojima je utvrđeno njihovo poslovanje te predlaže mjere za njihovo otklanjanje i mjere za unapređenje poslovanja proračunskih korisnika.

Donošenjem Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru FBiH stvorene su osnovne pretpostavke za organizaciju i uspostavljanje unutarnje revizije kod korisnika proračunskih sredstava, a njegovim provođenjem očekuje se veća odgovornost rukovodioca za uspostavljanje i funkcionisanje unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH, kao i njen dalji razvoj.

Zakonom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru FBiH naglašena je upravljačka odgovornost rukovodioca, jer odredbama članka 8. Zakona je utvrđeno da za uspostavljanje i funkcioniranje adekvatnog i efikasnog finansijskog upravljanja i sustava kontrola je odgovoran rukovodilac organizacije.

Unutarnja revizija se obavlja u nekoliko faza, koje obuhvataju: procjenu rizika, planiranje, obavljanje revizije, izvještavanje i praćenje provedbe danih preporuka.

Na osnovu utvrđenih rizika unutarnja revizija bi usmjerila svoje kapacitete na revidiranje područja koja nose najveće rizike po ostvarivanje ciljeva poslovanja organizacije, odnosno da se provođenjem unutarnje revizije u tim područjima doprinosi ispunjenju ciljeva organizacije. Unutarnja revizija bi trebala poticati rukovodstvo da razvije uspostavu unutarnje kontrole.

2.1 Zakonska regulativa

FBiH je opredjeljena da provede reforme javne uprave i da osigura usklađenu, učinkovitu, transparentnu i uslužnu javnu upravu kroz proces stabilizacije i pridruživanja, te pristupanja Evropskoj uniji.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju BiH i EU (u junu 2008. godine) predviđeno je uvođenje PIFC-a¹³ u BiH /FBiH kao sredstva kojim se osigurava dobro finansijsko upravljanje i kontrola na državnom nivou u BiH, u entitetima i nižim nivoima vlasti¹⁴. Javnu unutarnju finansijsku kontrolu (PIFC) čine tri stuba:

1. finansijsko upravljanje i kontrola
2. **funkcionalno neovisna unutarnja revizija**

¹³ Cilj PIFC-a je da osigura usklađenost zakonodavstva, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima, fondovima Evropske unije) kao i da se osiguraj njihova kontrola. Obuhvata takođe sve sisteme interne kontrole i procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog novca. Suština PIFC-a je u unapređenju odgovornosti u trošenju javnog novca na bolji način.

¹⁴ Kako u Evropskoj uniji nije usvojen zajednički zakonski okvir u pogledu PIFC-a kao dio pravne stečevine Zajednice koji se prenosi u domaće zakonodavstvo država kandidata, među evropskim institucijama (Vijeće, Parlament, Revizijski sud i Komisija) već je uspostavljen usaglašen stav da u vezi sa Poglavljem VIII Sporazuma, države kandidati moraju pratiti i provesti međunarodne standarde, kao i najbolje prakse EU. U tom smislu, potreba za razvojem interne revizije u Federaciji BiH došla je do izražaja nakon što je BiH potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i BiH, s druge strane, čiji je član 90. - „Suradnja u oblasti revizije i finansijske kontrole“ naglasio sljedeće: „Suradnja između strana bit će usmjerena prioritetima pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u područjima interne finansijske kontrole u javnom sektoru (PIFC) i vanjske revizije. Strane će posebno saradivati kako bi izradom i usvajanjem odgovarajućih propisa razvile internu finansijsku kontrolu u javnom sektoru, uključujući finansijsko upravljanje i nadzor, **funkcionalno neovisnu internu reviziju** te neovisne sisteme vanjske revizije u BiH, sukladno sa međunarodno prihvaćenim standardima kontrole i revizije te metodologijama i najboljom praksom Evropske unije. Suradnja će takođe biti usmjerena na jačanju kapaciteta i obuke za institucije u svrhu razvijanja interne finansijske kontrole u javnom sektoru te vanjske revizije (vrhovnih institucija za reviziju) u BiH, koja takođe podrazumijeva uspostavu i jačanje centralnih jedinica za usklađivanje sistema finansijskog upravljanja i nadzora i sistema interne revizije.“

3. Centralna harmonizacijska jedinica.

S obzirom da u FBiH nije postojala jasna zakonska obaveza za uspostavu sustava unutarnje financijske kontrole a posebno za uspostavu unutarnje revizije u javnom sektoru BiH/FBiH, od strane Svjetske banke¹⁵ i Evropske komisije pružena je podrška za izradu Strategije unutarnje financijske kontrole (Strategija PIFC-a) i izradu Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru za institucije BiH i za entitete. Prije donošenja Strategije razvoja javne unutarnje financijske kontrole u FBiH, zakonodavna vlast je na prijedlog federalnog ministarstva financija donijela Zakon o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹⁶.

Obaveza uspostavljanja unutarnje revizije u javnom sektoru u Federaciji BiH propisana je Zakonom o proračunima¹⁷ u FBiH i Zakonom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹⁸.

Prema odredbama članka 8. Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru FBiH, rukovodilac proračunskog korisnika/organizacije je odgovoran za uspostavljanje i funkcionisanje adekvatnog i efikasnog financijskog upravljanja i sustava kontrola. Člankom 6. Zakona je određeno da se u FMF uspostavlja Centralna harmonizacijska jedinica. Ista je ovlaštena za razvoj u oblasti unutarnje revizije, nadzor nad implementacijom važećih propisa o unutarnjoj reviziji kod JIR i koordinaciju rada JIR organizacija. Zakonom su utvrđeni opći kriteriji za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju, na osnovu čega je ministarstvo financija u FBiH donijelo Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH¹⁹ kojim su propisani kriteriji²⁰ o uspostavljanju jedinica unutarnje revizije kod proračunskih korisnika, a sukladno sa Međunarodnim standardima za unutarnju reviziju. Također je donesen i Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH²¹, te Metodologija rada unutarnje revizije²².

Na prijedlog CHJ, a uz podršku Projekta EU, od 2008.godine, Vlada FBiH je donijela Etički kodeks/Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u FBiH²³, Standarde za profesionalnu praksu

¹⁵ Svjetska banka je osigurala značajnu dodatnu podršku za izradu nacrtu Zakona o internoj reviziji u institucijama BiH, kao i entitetskih zakona o internoj reviziji u javnom sektoru, odnosno u javnom sektoru u FBiH i RS.

¹⁶ Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, službene novine FBiH broj 47/08; Na temelju toga, Federacija BiH je pristupila izradi **Strategije razvoja unutrašnje finansijske kontrole (PIFC)** kojom se opisuju ključni elementi aktuelne situacije, razvojna strategija za uspostavljanje i razvoj sveobuhvatne i efikasne unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, razvoj koncepta upravljačke odgovornosti i predložila vremenski okvir aktivnosti za uspostavu PIFC-a.

PIFC razvojnu strategiju je odobrila Vlada FBiH 2010. godine s tim da je Federalno ministarstvo finansija (Centralna harmonizacijska jedinica) zaduženo za implementaciju i ažuriranje Strategije, a na temelju usaglašenih stavova u okviru Koordinacionog odbora centralnih harmonizacijskih jedinica u Bosni i Hercegovini.

¹⁷ Pravni okvir za uspostavljanje IR započeo je donošenjem Zakona o proračunima u FBiH (2006.g.) kojim je propisano da su proračunski korisnici **dužni organizirati IR najkasnije u roku od 90 dana od stupanja na snagu zakona**. Međutim, ovaj zakon je stavljen van snage donošenjem novog Zakona o proračunima u FBiH u 2013. godini, kojim je utvrđeno da praćenje i ocjenjivanje sistema internih kontrola vrši interna revizija sukladno sa propisima kojima se regulira oblast interne revizije.

Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru FBiH donesen je 2008.godine, kojim su stvorene temeljne pretpostavke za uvođenje funkcije interne revizije u javnom sektoru FBiH, propisana obaveza donošenja podzakonskih akata i usaglašavanje internih propisa ustrojstva sa naprijed navedenim zakonom u cilju organizacionog formiranja i uspostavljanja IR u predviđenom roku od godinu dana od stupanja na snagu zakona. **U 2015. godini CHJ FMF je izradila Izmjene ZolR** koje su u proceduri usvajanja od strane Parlamenta FBiH. Izmjene zakona odnose se na usaglašavanja sa propisima drugih razina vlasti u BiH i potrebama nastalim iz prakse na uspostavljanju i funkcioniranju IR u FBiH (racionalizacija uspostave IR i eliminacija mogućnosti uspostave funkcije IR u vidu samostalnih internih revizora).

¹⁸ Službene novine FBiH, broj: 47/08

¹⁹ Službene novine FBiH, broj: 82/13 i 74/14

²⁰ Kriteriji za uspostavljanje jedinice za internu reviziju u javnom sektoru FBiH:

- a) Broj zaposlenih veći od 200
- b) Ukupan godišnji proračun veći od 10.000.000 KM
- c) Razina izvršenih transakcija ili ostvarivanje prihoda od djelatnosti, koji ukupno premašuje iznos od 15.000.000 KM
- d) Rizik, koji predočava vjerovatnoću nastanka događaja, a koji može da utječe na ostvarivanje ciljeva organizacije.

Kriterij za uspostavljanje jedinice je ispunjen kada je najmanje jedan kriterij zadovoljen.

²¹ Službene novine FBiH, broj 85/13 i 90/14

²² Službene novine FBiH, broj 13/12, 93/13 i 93/15

²³ Službene novine FBiH, broj 93/13

unutarnje revizije sa pojašnjenjima²⁴ i Priručnik za procjenu rizika i planiranje unutarnje revizije u javnom sektoru u Federaciji BiH²⁵.

2.2 Nadležnost institucija u provođenju aktivnosti unutarnje revizije

Ključna aktivnost za uspješnu provedbu Strategije razvoja javne unutarnje financijske kontrole je u nadležnosti Centralne harmonizacijske jedinice za financijsko upravljanje i kontrolu i unutarnju reviziju.

U Bosni i Hercegovini formirane su tri CHJ (CHJ u MFIT BiH, CHJ u MF FBiH, CHJ u MF RS) čiji rukovodioci zajedno čine Koordinacioni odbor CHJ, koji je sukladno sa odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH odgovoran za harmonizaciju regulative iz oblasti unutarnje revizije u javnom sektoru na cijeloj teritoriji BiH. Međutim, KO CHJ je funkcionisao samo tokom 2011. godine.

Odredbama članka 6. Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH je regulisano uspostavljanje CHJ, koja je odgovorna za provedbu utvrđenih nadležnosti: priprema i implementacija Strategije razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH, priprema prijedloga izmjena Zakona o unutarnjoj reviziji, priprema i implementacija plana obuke unutarnjih revizora, koordiniranje rada unutarnje revizije, pripremu metodologije unutarnje revizije i izradu konsolidiranog godišnjeg izvješća unutarnje revizije, itd.

U okviru Ministarstva financija FBiH, sukladno sa važećim propisima, je uspostavljena Jedinica za unutarnju reviziju koja vrši reviziju svih programa, aktivnosti, procesa i organizacionih jedinica Ministarstva. Također, Jedinica za unutarnju reviziju u FM financija vrši reviziju i kod 28 proračunskih korisnika²⁶ koji su definisani Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru FBiH²⁷.

Prema Strategiji razvoja PIFC-a U FBiH 2010.-2014.godine, uspostavljanje nezavisnih jedinica za unutarnju reviziju kod korisnika proračuna će zavisiti od kriterija koje propisuje Ministarstvo financija. Kriteriji za njihovo uspostavljanje će uzeti u obzir sljedeće: raspoložive financijske resurse, nivo rizika kojem je izložen proračunski korisnik, broj programa, organizacijsku strukturu i broj zaposlenika, specifične aktivnosti korisnika proračuna uključujući manje ili više kompleksnu prirodu procedura. Za one korisnike proračuna koji ne bi ispunili uslove za uspostavljanje vlastitih jedinica za unutarnju reviziju ta funkcija bi bila vršena putem odjeljenja ministarstva financija. Mogu se razmotriti i druge mogućnosti, kao što su udruživanje sektora revizijskih resursa ili eksternaliziranje aktivnosti revizije.

Standardi i metodologija rada sauputstvom o radu unutarnje revizije su određeni Zakonom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, prema kojim se unutarnja revizija vrši sukladno sa Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu unutarnjih revizora. Metodologijom rada unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH (na osnovu Okvirnog priručnika koji je odobren od strane KO CHJ) je utvrđen način i procedure obavljanja unutarnje revizije kod korisnika javnih sredstava iz proračuna FBiH, kantona, grada i općina i vanproračunskih fondova u FBiH.

Etički kodeks/Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u FBiH²⁸ je neophodan i prikladan za profesiju unutarnje revizije koja se zasniva na povjerenju u objektivna uvjerenja o upravljanju rizikom,

²⁴ Službene novine FBiH, broj 93/13

²⁵ Službene novine FBiH, 106/14

²⁶ Privitak broj 1

²⁷ Sukladno sa članom 63. Zakona o proračunima u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH („Službene novine FBiH“ br. 82/13 i 74/14)

²⁸ Službene novine FBiH, br. 93/13

sustavima kontrole i rukovođenju. Svrha Kodeksa jeste da promoviše etičku kulturu u profesiji unutarnje revizije. Poveljom unutarnje revizije se uređuje opći pristup, svrha i cilj, nezavisnost, uloga i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovodioca JIR kao i ovlaštenje pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažovanja te se definiše obim aktivnosti unutarnje revizije, izvještavanje i postupci u slučaju identificiranja indikatora prevare.

3. NALAZI

Strategijom razvoja unutarnje finansijske kontrole u FBiH iz 2010. godine (Strategija razvoja PIFC-a) su utvrđene aktivnosti za razvoj sveobuhvatne i efikasne unutarnje finansijske kontrole u javnom sektoru u FBiH, a odnosi se na aktivnosti **uspostavljanja unutarnje revizije** i aktivnosti razvoja upravljačke odgovornosti, sa utvrđenim rokom implementacije Strategije od pet godina, odnosno do kraja 2014. godine.

U ovom poglavlju prezentirani su nalazi koji se odnose na uspostavljanje unutarnje revizije u institucijama javnog sektora u FBiH.

Rukovodilac organizacije je obavezan poduzeti aktivnosti²⁹ na uspostavi jedinice za unutarnju reviziju, gdje je ispunjen najmanje jedan od propisanih kriterija. Planirani broj unutarnjih revizora u JIR određuje rukovodilac pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, s tim da je potrebno osigurati mišljenje i suglasnost CHJ. Provedenom revizijom je utvrđeno da veći broj organizacija nije uspostavio funkcionalnu unutarnju reviziju kod svih nivoa vlasti javnog sektora u FBiH. Nalazi revizije su prezentirani u odnosu na zahtjeve EU za uspostavljanjem sustava unutarnje revizije u skladu sa međunarodnim standardima za profesionalnu praksu unutarnje revizije.

CHJ je odgovorna da pomogne institucijama u formiranju Jedinica za unutarnju reviziju, obuci zaposlenih te vršenju nadzora nad istim. Dosadašnje planirane aktivnosti u najvećoj mjeri su se i realizirane uz pomoć sredstava EU. Međutim razvoj uspostave jedinica unutarnje revizije je zavisio od toga na koji način su rukovodioci institucija shvatali ulogu i značaj unutarnje revizije i u kojoj su mjeri davali podršku na uspostavljanju i razvoju unutarnje revizije. Iz tog razloga, potpisivanjem Povelje unutarnje revizije, između rukovodioca institucije i rukovodioca JIR, se postavljaju okvirna pravila, principi i postupci djelovanja unutarnje revizije. CHJ vodi registar potpisanih povelja, te od obaveznih 73 institucije u javnom sektoru FBiH, te 29 institucija za koje unutarnju reviziju vrši Jedinica FMF, ima 54 potpisane povelje, s tim da se u nekim slučajevima i ponavljaju³⁰.

Shodno kriterijima FMF, u javnom sektoru FBiH je 73 organizacije obavezno da uspostavi jedinicu za unutarnju reviziju. Funkciju unutarnje revizije sistematizovalo je njih ukupno 48, međutim jedinice po svom mjestu u organizaciji i opisu aktivnosti nisu usklađene sa važećom regulativom. Uspostavu unutarnje revizije usložnjava administrativna struktura i veliki broj obveznika uspostave ove funkcije.

Tabela 1: Javni sektor FBiH, stanje sa 31.12.2014.godine³¹

NIVOI	Obavezni da uspostave JIR	Uspostavili JIR	Uspostavili mimo Zakon. propisa	Nisu uspostavili	Zaposleni unutarnji revizori
FBiH*	18	10	4	4	15
Županije	10	2	3	5	12

²⁹ U skladu sa Zakonom i Uredbom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj 36/06)

³⁰ Općina/Grad Bihać, Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, Zavod zdravstvenog osiguranja TK, Ministarstvo finansija Posavskog kantona,

³¹ Podaci iz Godišnjeg konsolidovanog izvješća za 2014.godinu Centralne Harmonizacijske jedinice FBiH

Vanproračunski fondovi	18	8	5	5	20
Opštine/Gradovi	27	1	16	10	8
UKUPNO	73	21	28	24	55

*nalazi detaljnije razrađeni kroz naredna poglavlja

- **Uspostava jedinica unutarnje revizije na nivou Županija u FBiH**

Prema podacima iz prethodne tablice, od obaveznih 10 Županijskih ministarstava financija, jedinicu unutarnje revizije imaju uspostavljena 2 Županijska ministarstva financija i to: Srednjobosanske i Posavske županije. Mimo zakonskih propisa imaju uspostavljenu unutarnju reviziju Tuzlanska županija i Bosansko-podrinjska gdje unutarnju reviziju vrši Ured za unutarnju reviziju pri Vladi Kantona, te Unsko-sanska županija, Sarajevska županija i Hercegovačko-neretvanska županija, koje imaju JIR, sa sistematizovanim radnim mjestima, ali nepopunjenim, te Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji koji nije dostavljen CHJ na davanje suglasnosti³².

- **Uspostava jedinica unutarnje revizije na nivou vanproračunskih korisnika**

Od 18 vanproračunskih korisnika, 8 ih ima uspostavljenu i to: Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanske županije, Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije, Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanske županije, Javna ustanova Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojske županije, Javna ustanova Dom zdravlja Sarajevske županije, Sveučilišna klinička bolnica Mostar. Od sistematiziranih 27 radnih mjesta za unutarnje revizore u ovih 8 institucija, popunjeno je 20.

- **Uspostava jedinica unutarnje revizije na nivou opština/Gradova**

Od 27 opština/Gradova koji su obavezni da uspostave jedinicu unutarnje revizije, samo Grad Tuzla ima uspostavljenu jedinicu, sa jednim zaposlenim unutarnjim revizorom. 16 opština/Gradova ima sistematizovano samostalnog unutarnjeg revizora, od kojih 9 imaju i popunjeno to radno mjesto (detaljnije prilog br.7).

Iz prezentiranih podataka je vidljivo da je funkcionalna unutarnja revizija uspostavljena u jako malo institucija javnog sektora u FBiH. Sama uspostava Jedinice unutarnje revizije, bez zaposlenih ne predstavlja funkcionalnu unutarnju reviziju. U nekim slučajevima unutarnji revizori ne obavljaju isključivo poslove unutarnje revizije, nego i poslovne inspekcije, poslove u Odborima za likvidnost, poslove komisijskog karaktera, i druge poslove po nalogu rukovodioca, što dovodi u pitanje neovisnost i objektivnost unutarnje revizije. Izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za obavljanje poslova unutarnje revizije³³, odnosno Pravilnikom o uslovima za obavljanje poslova unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH³⁴ propisan je plan i program obuka za unutarnje revizore koji trebaju sprovesti strukovna udruženja. Da bi funkcija unutarnje revizije bila neovisna, ona mora biti slobodna od utjecaja drugih kod određivanja djelokruga unutarnje revizije, izvršenje posla i saopštavanje rezultata³⁵.

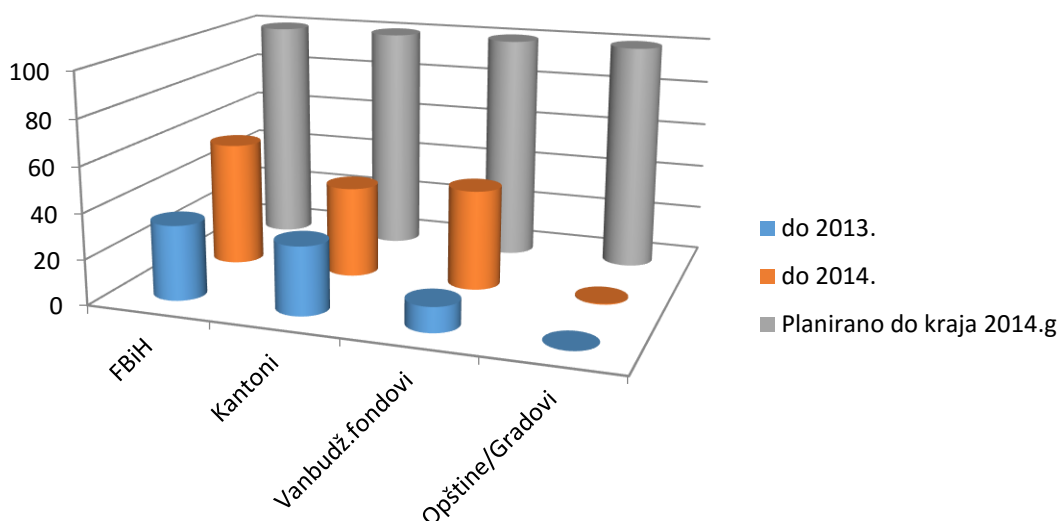
Na sljedećem grafikonu je prikazan odnos planiranog uspostavljanja unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH, uspostavljene unutarnje revizije do 2013 .godine te uspostavljene unutarnje revizije do kraja 2014. godine (detaljnije prilog br. 1 i 1a).

³² Sukladno sa odredbom člana 8.stav (3) Zakona o internoj reviziji i člana 8.stav (1) Pravilnika o kriterijima

³³ Službene novine FBiH, broj 85/13

³⁴ Službene novine FBiH, broj 95/15

³⁵ Međunarodni standardi za rad internih revizora u FBiH (Standard 1100)

U odnosu na prethodne godine, u 2014.godini se vidi značajan napredak, međutim nedovoljna je uspostava u odnosu na planiranu uspostavu jedinica unutarnje revizije koja je trebala biti funkcionalno uspostavljena do 2014. godine³⁶. Funkcionalna unutarnja revizija bi trebala imati uspostavljenu jedinicu unutarnje revizije, sa najmanje dva unutarnja revizora³⁷ te jednim rukovodiocem Jedinice, koji vrše poslove po Zakonskoj proceduri³⁸.

Iako je Zakonom utvrđeno da se Koordinacioni odbor CHJ uspostavlja sa primarnim ciljem harmonizacijem politika, procedura i aktivnosti na polju unutarnje revizije u javnom sektoru u BiH, revizijom je utvrđeno da Koordinacioni odbor CHJ ne funkcioniše od 2011.godine. Pitanja poput izmjena i dopuna zakona, programa obuke i certifikacije, implementacije Standarda za unutarnju reviziju i kodeksa profesionalne etike za unutarnje revizore, priprema i implementacija radne metodologije za unutarnje revizore, te priprema implementacije Strategije razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru nisu usaglašena na Koordinacionom odboru CHJ kao ni Godišnja konsolidovana izvješća o unutarnjoj reviziji.

Nakon predstavljene šire slike stanja u FBiH vezano za uspostavljenu unutarnju reviziju na svim razinama vlasti, u nastavku dajemo nalaze koji se odnose na fokus revizije, odnosno na institucije koje se finansiraju iz Proračuna FBiH.

3.1 Poduzimanje mjera na uspostavi i funkcionisanju jedinica unutarnje revizije

Uspostava funkcionalne unutarnje revizije, propisana je Zakonom, Metodologijom i nizom zakonskih propisa. Fokus revizije učinka smo podijelili na dvije grupe. Prvu grupu čine institucije koje ispunjavaju Kriterije za uspostavljanje jedinice unutarnje revizije, te u drugu grupu smo uvrstili institucije koje ne ispunjavaju kriterije te za njih unutarnju reviziju vrši jedinica unutarnje revizije Federalnog ministarstva financija.

³⁶ Strategija razvoja PIFCa 2010.-2014.godine

³⁷ U 2014.godini, od strane Evropske komisije, odnosno Generalne direkcije za proračun, CHJ je skrenuta pažnja da uspostava funkcije interne revizije sa samo jednim internim revizorom nije sukladno sa IPPF standardima Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja

³⁸ Standardi za profesionalnu praksu interne revizije, Standard 2340, „Službene novine FBiH“, br. 93/13 – isti su djelimično prilagođeni potrebama javnog sektora u FBiH i nisu usaglašeni na Koordinacionom odboru CHJ

3.1.1. Institucije koje su obavezne da uspostave jedinicu unutarnje revizije

Kod prve grupe, prema uspostavljenim kriterijima na federalnom nivou je 18 institucija obavezno da uspostavi jedinicu unutarnje revizije. Od toga 10 institucija je uspostavilo jedinicu unutarnje revizije sa bar jednim zaposlenim, 3 institucije imaju organizaciono uspostavljenu jedinicu za unutarnju reviziju ali bez zaposlenih unutarnjih revizora, a 5 institucija nije uspostavilo jedinicu.

Na osnovu podataka dostavljenih od CHJ, na federalnom nivou sistematizovano je 38 unutarnjih revizora, a zaposleno je 15. Međutim ono ne sadrži podatke o sistematizovanim radnim mjestima (8³⁹) kod institucija koje nisu dostavile Pravilnike CHJ na davanje mišljenja (detaljnije Prilog 4).

Također, postoje institucije koje nisu poduzele nikakve aktivnosti vezano za uspostavljanje funkcionalne jedinice unutarnje revizije sukladno sa zakonskim propisima i standardima. To se odnosi na Parlament FBiH, FM Pravde i Vrhovni sud FBiH. Vrhovni sud FBiH ima zaposlenog unutarnjeg kontrolora koji je i sistematizovan Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, što nije sukladno sa člankom 13. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH. FM Pravde je izvjestilo FM financija i CHJ da nije formirana jedinica za unutarnju reviziju iz razloga što je Vlada FBiH zaustavila dodatno zapošljavanje, te da su formirali tim za reviziju, što nije sukladno sa zakonskim propisima.

Prema izjavama odgovornih u organizacijama iz uzorka, unutarnji revizori nisu zapošljavani iz razloga Moratorija na zapošljavanje u 2015. godini⁴⁰ od strane Vlade FBiH, iako se on nije odnosio na prethodne godine. Međutim, 2011. godine, donesen je Zaključak⁴¹ Vlade FBiH, koji su rukovodioci institucija različito tumačili. Navedeni Zaključak se nije odnosio na zabranu novog zapošljavanja, nego na to da nema novog zapošljavanja bez suglasnosti Vlade FBiH.

Sukladno sa Kriterijima za uspostavljanje jedinice unutarnje revizije, 15 institucija na federalnom nivou je izmijenilo svoje Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, i organizaciono uspostavili jedinicu za unutarnju reviziju. Međutim, revizijom je konstatovano da ni jedna od tih 15 institucija nema kadrovski popunjena sva radna mjesta za funkcionisanje jedinice unutarnje revizije sukladno sa Standardima o unutarnjoj reviziji, odnosno kadrovska popunjenost istih iznosi samo 32% u odnosu na broj unutarnjih revizora planiranih sistematizacijom.

Prema izjavi rukovodica CHJ⁴² radna mjesta unutarnjeg revizora i rukovodioca JIR nisu prepoznata Zakonom o državnoj službi FBiH⁴³, dok je u Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH⁴⁴ propisan koeficijent za unutarnjeg revizora, ali ne i za rukovodioca JIR, što dovodi do neujednačene prakse u organima uprave prilikom sistematizovanja radnih mjesta i utvrđivanja odluke o koeficijentima⁴⁵.

³⁹ Federalna uprava civilne zaštite (sistematizovano 3 radna mjesta) i Federalno ministarstvo kulture i sporta (sistematizovano 4 radna mjesta), Služba za zajedničke poslove (sistematizovano 1 radno mjesto)

⁴⁰ Sjednice Vlade FBiH, održane 02.04.2015, 27.05.2015. i 27.08.2015.godine

⁴¹ 5. Sjednica Vlade FBiH, održana 14.04.2011.godine - „Vlada je danas ponovo aktualizirala zaključak da bez njene suglasnosti nema novog zapošljavanja u federalnim ministarstvima, federalnim upravama i federalnim upravnim ustrojstvima. Ujedno, od svih proračunskih korisnika Vlada je zatražila da joj dostave informaciju o stanju i broju namještenika, te konkursima koji su u toku.“

⁴² Rukovodilac CHJ navodi da postoji neusuglasnost zakonske regulative u dijelu klasifikacije radnih mjesta interne revizije.

⁴³ Službene novine br. 29/03; 23/04; 39/04; 54/04; 67/05; 08/06/04/12

⁴⁴ Službene novine br. 45/10 i 111/12

⁴⁵ Situacija sa zakonodavnim okvirom i pozicioniranjem profesije interne revizije je još složenija na razini kantona, odnosno općina i gradova. Ni na jednom administrativnoj razini nema jedinstvene klasifikacije radnih mjesta u okviru koje bi se i radno mjesto internog revizora jednoobrazno definiralo sukladno s aktivnostima i obvezama internih revizora i rukovodioca JIR sadržanim u Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Ističemo da je u FM razvoja, poduzetništva i obrta predviđena obaveza za uspostavu jedinice unutarne revizije Pravilnikom o kriterijima („Službene novine FBiH“, broj 82/13) na osnovu čega je Ministarstvo poduzelo aktivnosti na izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji uz prethodno pribavljanje mišljenja CHJ. Međutim, naknadnom provjerom propisanih uslova od strane CHJ konstatovano je u septembru 2014.godine, da Ministarstvo više ne ispunjava propisane uslove i predviđeno je da će unutarnju reviziju za Ministarstvo obavljati Jedinica Federalnog ministarstva financija. Iz tog razloga, u navedenom Ministarstvu nije osiguran unutarnji nadzor.

Jedinica za unutarnju reviziju u FM financija ima dvostruku ulogu. Pored svog ministarstva, revidira i 28 proračunskih korisnika koji ne ispunjavaju uvjete iz članka 9. Zakona o unutaršnjoj reviziji. Iako imaju zaposlena 3 unutarnja revizora (dva revizora i rukovodilac Jedinice), revidirali su 13 procesa FM financija, te 21 proračunskog korisnika kako je i planirano. Međutim, iz godine u godinu, unutarnja revizija u ministarstvu financija se odnosila na revizije usklađenosti procesa, koje su utvrđene Strateškim i godišnjim planovima rada.

3.1.2. Institucije za koje unutarnju reviziju obavlja jedinica unutarne revizije FM financija

Kod druge grupe, jedinica za unutarnju reviziju koja je uspostavljena u Federalnom ministarstvu financija ima 2 uposlena unutarnja revizora, te rukovodioca Jedinice, a sistematizovana su 4 radna mjesta. Ovaj kapacitet je nedovoljan za obavljanje poslova unutarne revizije jer su isti u obavezi da revidiraju 28 proračunskih korisnika na federalnom nivou, te Agromediteranski zavod, Zavod za javno zdravstvo, Federalni zavod za poljoprivredu, Federalni zavod za geologiju, Četiri fondacije pri ministarstvu kulture i Fondacija Vlade FBiH - Odras, preko kojih se realizuju značajna proračunska sredstva (detaljnije Prilog 5 i 5a).

Područja obavljenih revizija su se odnosila na isto kao i prethodnih godina i to: troškovi redovnog poslovanja (33), realizacija javnih nabavki (16), Planiranje, izvršavanje i izvještavanje o Proračunu (1), transferi (8) i ostalo (28). U posmatranom periodu 9 institucija nije revidirano u posmatranom periodu (detaljnije Prilog broj 5 i 5a)⁴⁶.

Na osnovu podataka iz izvješća finansijske revizije FMF iz 2013 i 2014 godine konstatovano je:

God.	Br. zaposlenih unutarnjih revizora u JIR pri FMF	Broj revizija JIR u FMF	Broj revidiranih fed. proračunskih korisnika koje je revidirala JIR pri FMF (od 35)	Broj revizija kod korisnika koje je uradila JIR pri FMF	Pilot revizije urađene od JIR u FMF
2013	3	1 (14 procesa)	15 (43%)	25 (73 procesa)	-
2014	3	1 (13 procesa)	18 (51%)	21 (74 procesa)	1

Na osnovu izjava zaposlenih, izvršena je kategorizacija slabih tačaka sistema prema rangu rizika. Rizici su utvrđeni kroz razgovore sa rukovodiocima i zaposlenim, kao i na osnovu raspoloživih podataka i iskustva unutarnjih revizora.

Analizom dokumentacije je utvrđeno da, iako su bili utvrđeni visoki rizici⁴⁷, kao prioriteta nisu uvršteni u plan revidiranja: FM okoliša i turizma, FM razvoja, poduzetništva i obrta te Fondacija Vlade FBiH „Odras“, čiji godišnji proračun za navedena tri korisnika, prelazi 20 miliona KM. Kao što smo prethodno naveli

⁴⁶ IR FMF je dostavila podatke o vršenju interne revizije za Agromediteranski zavod, Zavod za javno zdravstvo, Federalni zavod za poljoprivredu, Federalni zavod za geologiju, iako je Pravilnikom o kriterijima navedeno da nisu u obavezi ih revidirati od 2013.godine.

⁴⁷ Za 2013.godinu

(Poglavlje 3.1.1), kod FM razvoja, poduzetništva i obrta nije bilo jasno definirano provođenje unutarnje revizije.

3.2. Obavljanje aktivnosti sukladno sa Zakonskim propisima i Godišnjim planovima

Po Zakonskim propisima, unutarnju reviziju trebaju da uspostave institucije koje zadovoljavaju Kriterije za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije. Također trebaju da imaju strateške i godišnje planove⁴⁸ unutarnje revizije kojih se moraju pridržavati, te dostavljati godišnje izvješće Centralnoj harmonizacijskoj jedinici.

Od 73 proračunska korisnika javnog sektora u FBiH koji su u obavezi formiranja jedinice za unutarnju reviziju, strateške i godišnje planove je donijelo samo oko 40% korisnika (detaljnije Prilog br.3a).

3.2.1. Institucije koje su trebale imati uspostavljenu Jedinicu unutarnje revizije

Na federalnoj razini, od 10 institucija koje imaju uspostavljenu jedinicu unutarnje revizije, svi su donijeli godišnje planove, kao i FM energije, rudarstva i industrije, te Vrhovni sud FBiH koji nemaju uspostavljenu Jedinicu unutarnje revizije.

FM energije, rudarstva i industrije i Vrhovni sud FBiH, su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji utvrdili radna mjesta samostalni izvršilac – unutarnji revizor⁴⁹ koja su i popunjena, što nije sukladno sa zakonskim propisima. S obzirom da ove institucije ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice unutarnje revizije, ista su u obavezi da usklade Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji.

Međutim, sukladno sa Zakonom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika, isti su donijeli Strateški plan unutarnje revizije kao i Godišnji plan rada unutarnje revizije za 2014. godinu.

Postoje i slučajevi kod institucija koje su dostavile godišnje izvješće o izvršenoj unutarnjoj reviziji CHJ, a da nisu imale godišnji plan aktivnosti unutarnje revizije (prilog broj 3a).

Međutim, u toku 2015.godine u CHJ izrađen je prijedlog nove strukture strateških i godišnjih planova interne revizije polazeći od potrebe da se usklade struktura i sadržaj strateških i godišnjih planova propisanih Metodologijom i Priručnikom za procjenu rizika i planiranje interne revizije u javnom sektoru u Federaciji BiH, što je objavljeno u vidu izmjena i dopuna Privitka 2 i Privitka 3 sadržanih u Metodologiji. U okviru ovih privitaka, razrađena je struktura strateškog i godišnjeg plana interne revizije u skladu sa sadržajem iz Priručnika, uključujući i detaljnije instrukcije i obrazloženje za popunjavanje pojedinih poglavlja.

Unaprijeđena struktura strateških i godišnjih planova rada unutarnje revizije će pomoći da planovi budu jasniji i koncizniji, što će stvoriti pretpostavke za bolju usklađenost planskih dokumenata unutarnje revizije sa standardom 2010 – Planiranje, naročito u dijelu utemeljenosti planova rada unutarnje revizije na procjeni rizika, te usklađenosti planova rada unutarnje revizije sa ciljevima organizacije.

⁴⁸ Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru FBiH, „Službene novine u FBiH“, broj 47/08, Metodologija rada interne revizije u javnom sektoru u FBiH, „Službene novine“, broj 13/12, 93/13 i 93/15

⁴⁹ Samostalni interni revizor ograničen je u pogledu kapaciteta i obuhvata revizije, te ispunjavanja uslova za timski rad kao i provođenje internog pregleda kvaliteta rada kako je i propisano u Standardima rada interne revizije

Aktivnosti institucija javnog sektora u FBiH do kraja 2014.godine na uspostavljanju unutarnje revizije sukladno za Zakonskim propisima se ogleda u tome da je povećan broj planiranih (252) i urađenih (262) revizija u odnosu na prethodnu godinu (planiranih 141, urađeno 136 revizija).

Prilikom revidiranja dijelova organizacije i pojedinih procesa nisu se sačinjavale studije slučaja rizika⁵⁰ koje bi ocjenjivale nivo rizika, te usmjeravale revidiranja najrizičnijih područja poslovanja. Na osnovu izjava odgovornih osoba, područja revidiranja su se zasnivala na osnovu nalaza unutarnje i eksterne revizije prethodnih godina.

Najznačajnija područja koja su zahvaćena revizijama u 2013.i 2014.godini su⁵¹:

Područja revidiranja	2013.godina	2014.godina
Revizija poslovanja ⁵²	94 (70%)	144 (55%)
Javne nabavke	22 (16%)	30 (11%)
Planiranje i izvršenje proračuna	10 (7%)	42 (16%)
Transferi, projekti (tekući i kapitalni)	10 (7%)	28 (11%)
Revizije učinka	-	2 (1%)
Ostalo	-	16 (6%)
UKUPNO	136 (100%)	262 (100%)

Provedenom revizijom je konstatovano da se unutarnja revizija ne vrši na sistematskoj procjeni rizika⁵³. Tako, na primjer, kod FM poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nije vršena revizija transfera za poljoprivredu i transfera za veterinarstvo. Realizirani transferi za poljoprivredu čine 90% od ukupno realiziranih troškova Ministarstva. Ovi transferi također nisu bili revidirani ni u 2013.godini⁵⁴.

Isto tako, u FM prometa i komunikacija, uspostavljena je Jedinica za unutarnju reviziju sa 4 sistematizovana radna mjesta, od čega je popunjeno jedno radno mjesto, Načelnika jedinice. Konstatovano je da nije donesen trogodišnji i godišnji plan unutarnje revizije, a načelnik je uglavnom vršio poslove koji nisu u nadležnosti unutarnjeg revizora (kao na primjer, provođenje preporuka iz Izvješća o reviziji finansijskih izvješća Ureda za reviziju institucija u FBiH za 2013. i 2012.godinu).

3.2.2. Jedinica za unutarnju reviziju u Federalnom ministarstvu financija

Vlada FBiH je na osnovu Zakona o proračunim FBiH (Službene novine FBiH, broj 19/06) donijela Odluku o utvrđivanju korisnika proračuna za koje će unutarnju reviziju vršiti FM financija (Službene novine FBiH, broj 77/06, 49/07). Odlukom⁵⁵ je utvrđeno da jedinica unutarnje revizije FM financija vrši unutarnju reviziju kod 44 proračunska korisnika. Na osnovu navedene Odluke, Jedinica za unutarnju reviziju je sačinila (polovinom 2013.godine) dokument procjene rizika za 39 proračunskih korisnika, te izvršili kategorizaciju slabih tačaka sustava prema rangu rizika. Rizici su utvrđeni kroz razgovore sa rukovodiocima i zaposlenim, kao i na osnovu raspoloživih podataka i iskustva unutarnjih revizora, što je poslužilo za izradu strateškog i godišnjeg plana.

⁵⁰ Propisano u Standardima interne revizije (2120 – Upravljanje rizikom)

⁵¹ Konsolidovani izvještaj CHJ FMF za 2014.godinu

⁵² Ugovori o djelu, rad u komisijama, troškovi službenih vozila, revizija procesa donošenja podzakonskih akata, obračun plaća i naknada i naknada koje nemaju karakter plaće, blagajničko poslovanje-obračun i isplata putnih naloga, i dr.

⁵³ S obzirom da je Priručnik za procjenu rizika i planiranje interne revizije u javnom sektoru u FBiH donesen krajem 2014.godine („Službene novine FBiH“, broj 106/14).

⁵⁴ Izvješće finansijske revizije za 2014.godine Ureda za reviziju institucija u FBiH

⁵⁵ Odluka se odnosila samo na federalne proračunske korisnike

Krajem 2013.godine, FM financija je donijelo Pravilnik⁵⁶ kojim su utvrđeni kriteriji za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije za javni sektor u FBiH. Izmjenama Pravilnika (krajem 2014.godine) je utvrđeno da 18 korisnika sa federalnog nivoa treba da uspostavi jedinicu unutarnje revizije, te da jedinica za unutarnju reviziju pri FM financija vrši reviziju za 28 proračunskih korisnika.

U Godišnjem planu rada Jedinice za unutarnju reviziju FM financija, navodi se da su područja i broj planiranih aktivnosti revidiranja utvrđeni sukladno sa raspoloživim resursima iste, odnosno Jedinica ima uposlena dva unutarnja revizora i Rukovodioca jedinice.

3.3. Sustav praćenja vezano za provođenje preporuka unutarnje revizije

Jedna od uloga unutarnje revizije je da na osnovu utvrđivanja potencijalnih rizika u procesima i aktivnostima, procijeni, sagleda i izvjesti o poduzetim mjerama rukovodioca subjekta revizije odnosno organizacije, po preporukama unutarnje revizije, s ciljem otklanjanja utvrđenih slabosti i nepravilnosti. Preporuke se daju u cilju otklanjanja grešaka radi poboljšanja poslovanja, provođenja mjera štednje te racionalizacije potrošnje. U izvješćima financijske revizije Ureda za reviziju institucija u FBiH, kao i u konsolidovanim izvješćima CHI, preporuke se u većini slučajeva odnose na:

- realno planiranje, izvršenje i izvještavanje o proračunu,
- troškove redovnog poslovanja,
- realizacije javnih nabavki,
- računovodstvo,
- transfere,
- plan sanacije deficita,
- donošenje nedostajućih akata i slično.

Za realizaciju preporuka, odgovoran je rukovodilac organizacije koji je obavezan da u roku od 30 dana od prijema revizijskog izvješća, pripremi plan aktivnosti, sa odgovornim osobama i utvrđenim rokom za poduzimanje neophodnih mjera i radnji u okviru njihove kompetentnosti. U roku od 6 mjeseci rukovodilac jedinice unutarnje revizije informiše rukovodioca organizacije.

Na osnovu dostavljenih godišnjih izvješća o radu unutarnje revizije⁵⁷ u 2013. i 2014. godini, utvrđeno je da su u postupku obavljenih unutarnjih revizija date 594 preporuke, dok je u izvješćima za 2014.godinu dato 1.189 preporuka.

Tabela 3.2: Odnos broja datih, provedenih i neprovedenih preporuka u 2013.i 2014.godini

	Broj datih preporuka	Broj provedenih preporuka	Neprovedene preporuke navedene u izvješćima		
			Ukupan broj neprovedenih preporuka	Istekao rok za provođenje	U toku provođenja
2013.	594	184 (31%)	410	53	357
2014.	1189	491 (41%)	698	123	575

Na osnovu navedene tabele se može konstatovati da je u 2014.godini dva puta veći broj datih preporuka, dok oko 60% preporuka iz prethodne godine nije implementirano, odnosno preneseno je u naredno godinu. U većini slučajeva, uvidom u dokumentaciju, propusti navedeni u izvješćima nisu otklonjeni u toku naredne godine. Većinom se preporuke ponavljaju iz godine u godinu te se odnose na

⁵⁶ Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u javnom sektoru FBiH, „Službene novine FBiH“, broj 82/13, 74/14

⁵⁷ Podaci Centralne harmonizacijske jedinice FBiH

putne troškove, izdatke za mobilne telefone, korištenje službenih vozila, ugovorene i druge posebne usluge, usluge reprezentacije, izdataka za rad povjerenstva i ugovora o djelu, javnih nabavki i popisa imovine, obaveza i potraživanja i drugo.

Jedinice unutarnje revizije dostavljaju godišnje izvješće CHJ, koja na osnovu njih sačinjava Godišnje konsolidovano izvješće, koji sadrži informacije o (ne)uspostavi Jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru FBiH, broju zaposlenih unutarnjih revzora, područjima revidiranja kao i najznačajnije nalaze i date preporuke. Tako sačinjeno Izvješće se dostavlja Vladi FBiH na usvajanje.

Vlada FBiH donijela Zaključak⁵⁸ kojim je usvojila Godišnje konsolidovano izvješće unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH za 2013.godinu, a da pored datih preporuka nije dala prijedlog mjera i aktivnosti institucija u otklanjanju istih. Međutim, usvajanjem Izvješća za 2014.godinu⁵⁹, data su zaduženja vezana za neprovođenje preporuka koja se odnose samo na tri institucije⁶⁰, poduzimanje aktivnosti na popunjavanju sistematizovanih mjesta u CHJ, te daljnjem uspostavljanju funkcije unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH. Navedenim Zaključkom je dat rok za očitovanje o neprovođenju preporuka, ali nije za uspostavu Jedinica unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH.

Na osnovu Standarda 2500⁶¹, rukovodstvo ima primarnu odgovornost za praćenje napretka u provođenju preporuka, odnosno da odgovarajući upravljački nivo treba pratiti preduzimaju li se predviđeni koraci u cilju provođenja prihvaćenih preporuka.

⁵⁸ V.broj 1291/2014, od 02.07.2014.godine

⁵⁹ Zaključak Vlade FBiH, V.broj 1041/2015, od 20.08.2015.godine

⁶⁰ FM energije, rudarstva i industrije, Federalna uprava policije i FM poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

⁶¹ Standardi za profesionalnu praksu interne revizije sa pojašnjenjima, Službene novine broj 93/13, 2500 – Praćenje napretka

4. ZAKLJUČCI

Aktivnosti institucija javnog sektora u FBiH do kraja 2014. godine na uspostavljanju funkcionalne unutarnje revizije sukladno za Zakonskim propisima nisu bile na potrebnom nivou. Vezano za uspostavljanje funkcionalne Jedinice za unutarnju reviziju, koju su korisnici proračunskih sredstava imali obavezu da uspostave u utvrđenom roku⁶², konstatovano je da kod dijela proračunskih korisnika, ista nije ni organizaciono uspostavljena/sistematizovana, odnosno nije uspostavljena jedinica unutarnje revizije.

Određeni broj uspostavljenih JIR nije bio funkcionalan, iz razloga što nisu kadrovski popunjena sistematizovana radna mjesta unutarnjih revizora. Kod određenih organizaciono uspostavljenih JIR, nisu ispoštovane obaveze donošenja strateškog i godišnjeg plana aktivnosti unutarnje revizije, kojim bi se utvrdile oblasti od najveće važnosti za provođenje aktivnosti unutarnje revizije. Isto tako, određeni broj uspostavljenih JIR, nije sačinio godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji, tako da CHJ nije bila informisana o aktivnostima.

Pravilno usmjerene aktivnosti unutarnje revizije mogu uticati na smanjenje broja rizičnih područja u poslovanju organizacija ili smanjenju nivoa ukupnog poslovnog rizika, čime se direktno utiče na povećanje ukupne poslovne uspješnosti i mogućnosti da se odgovori na sve složenije izazove koji se nameću u poslovnom okruženju. Revidirana područja u najvećem dijelu su se odnosila na revizije poslovanja, dok se za ostala područja koja nose visoke rizike, kao što su javne nabavke, tekući i kapitalni transferi, planiranje i izvršenje proračuna nije posvetilo dovoljno pažnje.

Iz tog razloga, Federalno ministarstvo financija je krajem 2014. godine donijelo Priručnik za procjenu rizika i planiranje unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH⁶³ čijom primjenom bi se pravovremeno mogle poduzimati mjere na sprečavanju i otklanjanju nepravilnosti i prevara unutar institucija. Priručnik pruža uputstva i unificiranu metodologiju za procjenu rizika u organizaciji i za procese koji se revidiraju.

Proces upravljanja rizicima u institucijama javnog sektora u FBiH nije regulisan Zakonskim propisima⁶⁴, tako da upravljanje rizicima nije u dovoljnoj mjeri integrirano u procese planiranja i donošenja odluka u javnom sektoru u FBiH.

Bitno je napomenuti da bi se na osnovu procjene rizika, trebali donositi Strateški i godišnji planovi. Međutim, strateški i godišnji planovi su u većini slučajeva doneseni i na osnovu istih se vrši interna revizija, ali postoje i proračunski korisnici kod kojih nisu doneseni, iako su imali uspostavljenu JIR. Značajno je istaknuti da tako uspostavljena JIR sačinjava Godišnji plan rada na osnovu uposlenih unutarnjih revizora, tj. na osnovu kadrovske popunjenosti. Imajući u vidu činjenicu da u najvećem broju slučajeva, sistematizovana radna mjesta unutarnjih revizora nisu kadrovski popunjena, što dovodi u pitanje da li su takvi planovi realno postavljeni i ostvarivi. Sedam institucija na federalnom nivou, nije sačinilo strateški i godišnji plan aktivnosti unutarnje revizije, iz razloga što nisu uposleni unutarnji revizori (tri institucije) i nisu uspostavljene jedinice unutarnje revizije (četiri institucije).

Kao razlog nepopunjavanja sistematizovanih radnih mjesta za unutarnje revizore, Institucije iz uzorka su navodile zabranu zapošljavanja u FBiH. Vlada FBiH je u 2015. godini, donijela Zaključak kojim se stavlja Moratorij na zapošljavanje, međutim značajno je navesti da su istim izuzeti proračunski korisnici koji su

⁶² Sukladno sa Zakonom o proračunima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH

⁶³ Službene novine FBiH, broj 106/14

⁶⁴ Samo je u Nacrtu Zakona o FUK-u FBiH (2014./2015.godine) definirana odgovornost rukovodilaca proračunskih korisnika za upravljanje rizicima od nepravilnosti i prevara te provođenje radnji za sprečavanje i otklanjanje nepravilnosti i prevara

imali potrebu da zaposle nove službenike, uz prethodno pribavljeno mišljenje Federalnog ministarstva financija, kao i druge institucije i ustanove uz suglasnost Vlade FBiH o zapošljavanju koja se mogla tražiti putem nadležnih ministarstava. Navedena zabrana zapošljavanja u FBiH se nije odnosila na prethodne godine.

U nekoliko institucija koje imaju zaposlenog unutarnjeg revizora, dešava se da obavljaju i druge poslove koji nisu u domeni rada IR. Unutarnji revizor ne može obavljati nikakve druge poslove osim poslova unutarnje revizije odnosno ne može biti dio procesa koje može revidirati. Sve ovo ima za posljedicu da broj obavljenih unutarnjih revizija i broj preporuka koje su unutarnji revizori dužni dati, ali ne i sprovesti (to je zadatak rukovodstva), su malobrojniji i slabijeg kvaliteta.

Imajući u vidu da je broj datih preporuka unutarnje revizije u 2014. godini, dva puta veći u odnosu na prethodnu godinu, može se zaključiti da institucije nisu implementirale preporuke unutarnje revizije, odnosno nisu poduzimane potrebne aktivnosti na realizaciji preporuka unutarnje revizije. Isto tako veći broj institucija nije implementirao preporuke koje su dane u izvješćima financijske revizije Ureda za reviziju institucija u FBiH. Prema navedenom, može se zaključiti da institucije nisu uspostavile sistem praćenja implementacije preporuka unutarnje revizije.

Unutarnja revizija svojim nalazima i preporukama direktno utječe na poboljšanje poslovanja, ispunjavanje zadataka i postizanja definiranih ciljeva organizacije, na ekonomičniju, efikasniju i djelotvorniju upotrebu resursa, kao i čuvanja sredstava organizacije od gubitaka što utiče i na jačanje upravljačke odgovornosti. Realizacija preporuka unutarnje revizije bi imala direktno odraz i na uštede javnih sredstava, ispunjavanje zadataka i ostvarenje definiranih ciljeva organizacije.

CHJ je ovlaštena za razvoj u oblasti unutarnje revizije, nadzor nad implementacijom propisa i koordinaciju rada JIR. Međutim, izostala je podrška Vlade FBiH, što se ogleda i u tome da je Rukovodilac CHJ imenovan u ožujku 2011.godine, a u zadnjem kvartalu 2013.godine, primljena su dva zaposlenika (od sistematizovanih 9 radnih mjesta). Navedena kadrovska situacija uveliko otežava napredak u radu CHJ i postupanje po ovlaštenjima datim zakonom.

Međutim, evidentan je napredak u ovoj oblasti (u 2014.godini u odnosu na prethodne godine) koji se ogleda u povećanju broja zaposlenih unutarnjih revizora, povećanju broja jedinica za unutarnju reviziju (sukladno sa Zakonom i Pravilnikom o kriterijima), te povećanim nivoom saradnje između unutarnjih revizora. S obzirom da je prema Akcionom planu iz Strategije razvoja PIFC-a 2010.-2014.godina, za svaki nivo vlasti bio utvrđen rok za izmjenu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i formiranje jedinica za unutarnju reviziju do kraja 2011.godine, ne može se potvrditi da je pravovremeno implementiran Plan aktivnosti uspostavljanja funkcionalne unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH. Nešto manje od 50% institucija javnog sektora FBiH je poduzimalo aktivnosti na uspostavi JIR, međutim većina nije funkcionalno uspostavljena do kraja 2014.godine.

Tokom izrade ovog izvješća revizije učinka, uočene su daljnje radnje od strane CHJ na uspostavi jedinica unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH. Tako na prijedlog CHJ, Vlada FBiH je usvojila u 2015.godini Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, te dostavila u Parlamentarnu proceduru. Izmjene Zakona se uglavnom odnose na usaglašavanje sa propisima drugih nivoa vlasti u BiH i potrebama nastalim iz prakse na uspostavljanju i funkcioniranju unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH kroz racionalizaciju uspostave IR i eliminaciju mogućnosti uspostave funkcije IR u vidu samostalnih unutarnjih revizora. Potreba za racionalnijom uspostavom funkcije unutarnje revizije usmjerava njen razvoj u pravcu zajedničkih jedinica za unutarnju reviziju u ministarstvima financija koje pokrivaju više proračunskih korisnika, posebno na nivou kantona. Zakonska odredba koja predviđa imenovanje jednog unutarnjeg revizora u svim općinama pokazala se neekonomičnom i teško provodivom u praksi. Federalno ministarstvo financija je u 2015. godini izradilo novu Strategiju razvoja sustava PIFC-a u FBiH za period 2015.-2018. godina, kojom će se obezbjediti integralan razvoj PIFC-a u FBiH i proračunskih reformi⁶⁵.

⁶⁵ Praćenje provođenja revidiranog akcionog plana 1 Strategije reforme javne uprave u BiH, Ured koordinatora za reformu javne uprave, lipanj 2015.godine

5. PREPORUKE

Nakon provedenog istraživanja, Ured za reviziju institucija u FBiH daje preporuke nadležnim institucijama, kao i institucijama na svim razinama vlasti u FBiH, za poduzimanje aktivnosti na uspostavljanju unutarnje revizije.

Preporuke Parlamentu FBiH

- Intenzivirati aktivnosti procesa donošenja izmjena i dopuna zakonske regulative iz oblasti unutarnje revizije u cilju stvaranja temelja za racionalniju uspostavu jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru FBiH, te aktualizirati pitanje nefunkcionisanja Koordinacionog odbora CHJ u BiH koji je odgovoran za harmonizaciju regulative iz oblasti unutarnje revizije u javnom sektoru na cijeloj teritoriji BiH.

Preporuke Vladi FBiH

- Poduzeti aktivnosti na blagovremenoj provedbi i razvoju Strategije javne unutarnje financijske kontrole u FBiH i Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru FBiH u cilju stvaranja temelja za racionalniju uspostavu jedinica za unutarnju reviziju.
- Jasno definisati zaduženja institucija po pitanju nalaza i preporuka iz Godišnjeg konsolidovanog izvješća unutarnje revizije u javnom sektoru FBiH, definirati rokove za njihovu provedbu, te uspostaviti sustav sankcionisanja za neprovođenje preporuka.

Preporuke Federalnom ministarstvu financija

- Uspostaviti jaču koordinacijsku ulogu Koordinacionog odbora CHJ, te upostaviti saradnju CHJ sa nižim razinama vlasti u FBiH u cilju efikasnijeg uspostavljanja i razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH.
- Pokrenuti inicijativu kojom će se jednoobrazno urediti predmetna pitanja u okviru regulative vezano za radna mjesta i plate unutarnjih revizora u državnoj i javnoj službi, što je potrebno provesti u koordinaciji sa reformom javne uprave.
- U cilju efektivnog rada, kadrovski ojačati kapacitete u Centralnoj harmonizacijskoj jedinici kako bi se omogućilo obavljanje poslova iz nadležnosti i ovlaštenja dodijeljenih zakonskim propisima.

Preporuke Centralnoj harmonizacijskoj jedinici

- Redefinirati kriterije za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru FBiH u cilju racionalizacije uspostave istih.
- Poduzeti odgovarajuće aktivnosti kako bi se potaknuli korisnici proračuna koji nisu uspostavili JIR, da u što kraćem roku osiguraju organizacijske pretpostavke i poduzmu aktivnosti za uspostavu navedenog sistema sukladno sa odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji.
- Nastaviti vršenje kontrole organizacionog uspostavljanja i sistematizacije te pozicioniranja unutarnje revizije na nižim razinama vlasti.
- Pronaći instrumente (propisima regulisati) da se standard – neovisnost unutarnjih revizora u potpunosti obezbjedi i primjenjuje što bi unutarnjim revizorima omogućilo kvalitetniji i kreativniji rad, eliminirao određene vrste pritisaka i omogućilo znatno bolje rezultate nego u dosadašnjoj praksi unutarnje revizije.

Preporuke rukovodiocima institucija javnog sektora u FBiH koje su obavezne uspostaviti JIR:

- Sve institucije javnog sektora FBiH treba da poduzmu aktivnosti na izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, te pribavljanje potrebnog mišljenja CHJ, u cilju uspostavljanja funkcije unutarnje revizije u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima koji reguliraju oblast unutarnje revizije.
- Upravljanje rizicima ugraditi u redovne planske procese institucija i da se na osnovu provedenih analiza rizika unaprijedi sustav unutarnje revizije.
- Pravovremeno poduzimati odgovarajuće mjere i aktivnosti, na osnovu izvješća Rukovodioca JIR vezano za implementaciju datih preporuka u izvješćima unutarnjih revizora s ciljem unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola, odnosno učinkovitijeg poslovanja.

Revizorski tim:

Esma Muslić, vođa tima

Sanela Kadić, član tima

PRIVITCI

PRILOG 1

Sukladno sa kriterijima iz članka 3. stav (1) Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje unutarnje revizije (Službene novine FBiH, broj 82/13 i 74/14), jedinice za unutarnju reviziju na nivou Federacije BiH obavezne su uspostaviti sljedeće organizacije:

1	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine za: - Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine - Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine - Zajedničke službe Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
2	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
3	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH
4	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova
5	Federalna uprava policije
6	Federalna uprava civilne zaštite
7	Federalno ministarstvo pravde za: - Federalno ministarstvo pravde - Kaznenopopravni zavodi
8	Federalno ministarstvo financija za: - Federalno ministarstvo financija, - Ured predsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, - Ured potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, - Federalna finansijska policija, - Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, - Federalno tužilaštvo Federacije Bosne i Hercegovine, - Federalno pravobranilaštvo, - Federalna uprava za geodetske i imovinskoppravne poslove, - Federalni zavod za statistiku, - Federalni hidrometeorološki zavod, - Arhiv Federacije, - Federalni zavod za programiranje razvoja, - Federalna direkcija robnih rezervi, - Federalni štab civilne zaštite, - Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, - Federalna novinska agencija, - Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH, - Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, - Odbor državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine, - Federalna uprava za inspekcijske poslove, - Federalno ministarstvo trgovine, - Federalno ministarstvo prostornog uređenja, - Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, - Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i uskl. sa propisima Evropske unije, - Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću, - Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH, - Komisija za koncesije FBiH, - Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, - Federalno ministarstvo okoliša i turizma
9	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
10	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
11	Federalno ministarstvo prometa i komunikacije
12	Federalno ministarstvo zdravstva za: - Federalno ministarstvo zdravstva, - Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine
13	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za: - Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,

	<ul style="list-style-type: none"> - Federalni zavod za geologiju, - Federalni zavod za agropedologiju, - Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, - Federalni agromediteranski zavod Mostar
14	Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata
15	Vrhovni sud Federacije BiH <ul style="list-style-type: none"> - Vrhovni sud FBiH - Sudska policija FBiH
16	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
17	Federalno ministarstvo kulture i sporta
18	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica

PRILOG 2 - GODIŠNJE IZVJEŠĆE O NAPRETKU Ureda koordinatora za reformu javne uprave za period siječanj-prosinac 2014.godine

Kordinacioni Odbor CHJ je izradio i usvojio Poslovnik o radu i Program rada. U periodu od osnivanja do maja 2012. godine, sukladno sa usvojenim Programom rada, KO CHJ je održao jedanaest sjednica. U ovom periodu, KO CHJ je izradio i usvojio Okvirnu metodologiju rada unutarnjih revizora (Etički kodeks, Povelja unutarnje revizije i priručnik za unutarnje revizore) i Okvirni zakon o financijskom upravljanju i kontroli. Svaki od nivoa vlasti je, kroz svoju CHJ, dokumente koje je dalje razrađivao i pripremao, prilagođavao svojim potrebama poštujući okvirne dokumente. Ovim koordiniranim pristupom postigla se unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti unutarnje revizije. U izradi Okvirnog zakona o financijskom upravljanju i kontroli uzeti su u obzir komentari Generalne direkcije za proračun Evropske komisije. KO CHJ nije održavao sjednice u periodu 2013-2014. godine

Razvoj PIFC-a u Federaciji BiH u periodu 2010-2014. godine bio je uređen Strategijom. U okviru Federalnog ministarstva formirana je Centralna harmonizacijska jedinica (CHJ) kao tijelo za koordinaciju razvoja metodologije i standarda rada financijskog upravljanja i kontrole i unutarnje revizije, organizovanje edukacija, te provjeru kvalitete sustava unutarnjih financijskih kontrola. Sukladno sa Zakonom o unutarnjoj reviziji, CHJ je do sada pripremila tri godišnja konsolidovana izvješća o stanju unutarnje revizije koje je Federalno ministarstvo financija podnijelo Vladi Federacije BiH. Evidentan je dalji napredak koji se ogleda u povećanju broja zaposlenih unutarnjih revizora, broja uspostavljenih jedinica za unutarnju reviziju, te povećanju nivoa saradnje unutarnjih revizora i CHJ. Veći broj organizacija u Federaciji BiH još uvijek nije započeo aktivnosti na formiranje jedinice za unutarnju reviziju sukladno sa zakonskim i podzakonskim propisima, a u pojedinim organizacijama, iako formirane, jedinice po svom mjestu u organizaciji i opisu aktivnosti nisu usklađene sa važećom regulativom. Problem predstavlja adekvatno popunjavanje radnih mjesta stručnim kadrovima. Od ukupno 78 obveznika uspostave jedinica za unutarnju reviziju na nivou Federacije, županija, vanproračunskih fondova i opština/gradova, shodno kriterijima Federalnog ministarstva financija, funkciju unutarnje revizije sistematizovalo je njih ukupno 48 ali je potrebno raditi na popunjavanju sistematizovanih mjesta i adekvatnom organizacionom pozicioniranju. Uspostavu unutarnje revizije usložnjava administrativna struktura i veliki broj obveznika uspostave ove funkcije. Potreba za racionalnom uspostavom funkcije unutarnje revizije usmjerava njen razvoj u pravcu zajedničkih jedinica za unutarnju reviziju u ministarstvima financija koje pokrivaju više proračunskih korisnika, posebno na nivou županija. Zakonska odredba koja predviđa imenovanje jednog revizora u svim općinama pokazala se neekonomičnom i teško provodivom u praksi. U toku je i izrada nove Strategije razvoja PIFC-a za period 2015-2018. godine koja će obezbijediti integralan razvoj PIFC-a i proračunskih reformi. Sve ovo doprinosi ispunjavanju cilja JF 4.1 Implementacija PIFC strategije. U javnom sektoru Federacije BiH zaposleno je ukupno 65 unutarnjih revizora, od toga 16 na nivou

federalnih institucija, 15 na nivou županija, 18, na nivou vanproračunskih fondova (federalni/županijski), 11 na nivou opština/gradova i 5 u ostalim institucijama. Izmjena i dopunama Pravilnika o uvjetima za obavljanje poslova unutarnje revizije propisan je plan i program obuka za unutarnje revizore koji trebaju sprovesti strukovna udruženja. Ovo je doprinijelo ispunjavanju cilja JF 4.2 Uvođenje unutarnje revizije. Zakon o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 47/08) usvojen je 2008. godine. U toku je parlamentarna procedura za stvaranje zakonskih preduslova za potpunu implementaciju finansijskog upravljanja i kontrole. Predstavnički dom Parlamenta Federacije usvojio je Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli. Nacrt je prethodno poslan na komentare Generalnoj direkciji za proračun Evropske komisije. CHJ je uz podršku Projekta pripremila nacрте podzakonskih akata i metodološke smjernice za operacionalizaciju finansijskog upravljanja i kontrole čija objava je uslovljena usvajanjem Zakona. Ovo je doprinijelo ispunjavanju cilja JF 4.2. Uvođenje unutarnje revizije.

PRILOG 3: Poduzimanje mjera za uspostavljanje jedinice unutarnje revizije u 2013.i2014.godini:

NIVOI 2013	Upostavljeno JIR u 2013.godini	Uspostavili mimo Zakon. propisa	Nisu uspostavili	Zaposleno unutarnjih revizora
FBiH	6	0	12	11
Županije	3	2	5	10
Vanpr. fondovi	2	1	15	6
Opštine/Gradovi	0	5	23	5
Ostale institucije	0	0	0	0
UKUPNO	11	8	55	32

NIVOI 2014	Upostavljeno JIR u 2014.godini	Uspostavili mimo Zakon. propisa	Nisu uspostavili	Zaposleno unutarnjih revizora
FBiH	10	0	4	15
Županije	3	3	4	12
Vanp. fondovi	8	5	5	20
Opštine/Gradovi	1	16	10	8
Ostale institucije	2	0	0	5
UKUPNO	24	24	23	60

PRILOG 3a: Aktivnosti institucija na upostavljanju funkcionalne unutarnje revizije sukladno sa Zakonskim propisima, strateškim i godišnjim planovima za 2013.i2014.godinu

NIVOI 2013	Donešen strateški plan	Donešen godišnji plan	Planirane revizije	Obavljene revizije	Ad hoc revizije	Dostavljeni izvješćei
FBiH	10	10	89	82	4	10
Županije	3	3	8	6	1	3
Vanp. fondovi	2	2	30	24	2	3
Opštine/Gradovi	5	4	14	9	8	5
Ostale institucije	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	20	19	141	121	15	21

NIVOI 2014	Donešen strateški plan	Donešen godišnji plan	Planirane revizije	Obavljene revizije	Ad hoc revizije	Dostavljeni izvješćei
FBiH	12	12	100	89	13	12
Županije	5	5	55	53	11	5
Vanp. fondovi	5	6	50	40	10	6
Opštine/Gradovi	5	6	30	19	7	8
Ostale institucije	2	2	17	13	7	2
UKUPNO	29	31	252	214	48	33

PRILOG 3b: Provođenje preporuka

NIVOI 2012	Dato preporuka	Ispunjene preporuke iz 2012.god	Čeka na realizaciju	Nije ispunjeno
FBiH	311	123	141	47
Županije	98	16	82	0
Vanpror. fondovi	62	22	36	4
Opštine/Gradovi	123	23	98	2
Ostale institucije	0	0	0	0
UKUPNO	594	184	357	53

NIVOI 2013	Dato preporuka	Ispunjene preporuke iz 2013.god	Čeka na realizaciju	Nije ispunjeno
FBiH	453	200	196	57
Županije	389	99	255	35
Vanpror. fondovi	115	71	36	8
Opštine/Gradovi	147	98	41	8
Ostale institucije	85	23	47	15
UKUPNO	1189	491 (41%)	575 (80% neisp.)	123

PRILOG 4: Institucije koje su obavezne imati jedinicu unutarnje revizije

	Do 31.12.2014.godine	Imaju uspostavljen u JIR	Imaju uspost. ali nije sukladno sa zakonskim propisima	Nema uspostavljen u JIR	Sistematizovano zaposlenih unutarnjih revizora	Zaposleno unutarnjih revizora
1	Parlament FBiH			X	0	0
2	Vlada FBiH*			X	1	1
3	Služba za zaj. posl. organa i tijela FBiH			X	0	0
4	FM unutrašnjih poslova	X			3	0
5	Federalna uprava policije	X			3	1
6	Federalna uprava civilne zaštite			X	0	0
7	FM pravde			X**	0	0
8	Federalno ministarstvo financija	X			4	3
9	Porezna uprava FBiH	X			3	2
10	FM energije, rudarstva i industrije			X*	1	1
11	FM prometa i komunikacije	X			4	1
12	FM zdravstva	X			4	1
13	FM poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	X			4	1
14	FM za pitanje boraca i invalida odb.-osl. rata	X			3	2
15	Vrhovni sud FBiH			X***	<u>0</u>	<u>0</u>
16	FM rada i socijalne politike	X			4	1
17	FM kulture i sporta			X	0	0
18	FM raseljenih osoba i izbjeglica	X			4	1

*samostalni izvršilac IR

**ad hoc tim za IR

*** IR vrši unutarnji kontrolor

	Institucije	Uspostavili JIR		Uspost. ali nije sukladno sa zakonskim propisima		Nisu uspostavili JIR		Sistemizirano zaposlenih unutarnjih revizora		Zaposleno unutarnjih revizora	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
1	Parlament FBiH					X	X	0	0	0	0
2	Vlada FBiH					X	X	1	1	1	1
3	Služba za zaj. poslove organa i tijela FBiH					X	X	0	0	0	0
4	FM unutrašnjih poslova		X			X		0	3	0	0
5	Federalna uprava policije	X	X					3	3	1	1
6	Federalna uprava civilne zaštite					X	X	0	0	0	0
7	FM pravde					X	X	0	0	0	0
8	Federalno ministarstvo financija	X	X					4	4	3	3
9	Porezna uprava FBiH		X			X		0	3	0	2
10	FM energije, rudarstva i industrije					X	X	1	1	1	1
11	FM prometa i komunikacije		X			X		0	4	0	1
12	FM zdravstva	X	X					4	4	1	1
13	FM poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	X	X					4	4	1	1
14	FM za pitanje boraca i invalida odb.-osl. rata	X	X					3	3	2	2
15	FM razvoja, poduz. i obrta					X	X	0	0	0	0
16	FM rada i socijalne politike		X			X		0	4	0	1
17	FM kulture i sporta					X	X	0	0	0	0
18	FM raseljenih osoba i izbjeglica	X	X					4	4	1	1

PRILOG 4a: uspostavljanje unutarnje revizije sukladno sa Zakonskim propisima, strateškim i godišnjim planovima

	Institucije	Donešen godišnji plan		Planirane revizije		Obavljene revizije		Ad hoc revizije		Dostavljeni izvješci	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
1	Parlament FBiH	-	-	-	-	-	-	-	-	NE	NE
2	Vlada FBiH	DA	DA	7	7	5	5	0	2	DA	DA
3	Služba za zaj.posl.org i tijela fBiH	-	-	-	-	-	-	-	-	NE	NE
4	FM unutrašnjih poslova	-	-	-	-	-	-	-	-	NE	NE
5	Federalna uprava policije	DA	DA	4	3	3	3	1	0	DA	DA
6	Federalna uprava civilne zaštite	-	-	-	-	-	-	-	-	NE	NE
7	FM pravde	-	DA	-	12	-	12	-	0	NE	DA
8	Federalno ministarstvo financija	DA	DA	38	34	38	34	1	1	DA	DA
9	Porezna uprava FBiH	-	DA	-	6	-	2	-	2	NE	DA
10	FM energije, rud. i industrije	DA	DA	9	8	9	8	0	1	DA	DA
11	FM prometa i komunikacije	-	-	-	-	-	-	-	-	NE	NE
12	FM zdravstva	DA	DA	6	4	6	4	0	0	DA	DA
13	FM poljopr., vodopr. i šumarstva	DA	DA	6	6	4	3	0	1	DA	DA
14	FM za pitanje boraca i invalida odb.-osl. rata	DA	DA	6	6	6	6	0	0	DA	DA
15	FM razvoja, poduz. i obrta	-	-	-	-	-	-	-	-	NE	-
16	FM rada i socijalne politike	-	DA	-	6	-	5	-	5	NE	DA
17	FM kulture i sporta	-	-	-	-	-	-	-	-	NE	NE
18	FM raseljenih osoba i izbjeglica	DA	DA	4	3	4	2	1	1	DA	DA

PRILOG 4b: Provođenje preporuka

	Institucije	Dato preporuka		Ispunjene preporuke		Čeka na realizaciju		Nije ispunjeno	
		2013	2014	2012	2013	2013	2014	2013	2014
1	Parlament FBiH	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Vlada FBiH	29	31	16	23	10	8	3	0
3	Služba za zaj. posl. organa i tijela FBiH	-	-	-	-	-	-	-	-
4	FM unutrašnjih poslova	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Federalna uprava policije	16	17	7	4	8	7	1	6
6	Federalna uprava civilne zaštite	-	-	-	-	-	-	-	-
7	FM pravde	-	13	-	0	-	13	-	0
8	Federalno ministarstvo financija	148	214	45	85	88	111	15	18
	JIR	36	30	15	20	5	16	11	14
9	Porezna uprava FBiH	-	15	-	12	-	3	-	0
10	FM energije, rudarstva i industrije	31	41	10	10	6	21	15	10
11	FM prometa i komunikacije	-	-	-	-	-	-	-	-
12	FM zdravstva	14	17	13	6	1	11	0	0
13	FM poljoprivrede, vodopri i šumarstva	17	22	9	8	0	0	8	14
14	FM za pitanje bor. i inv. odb.-osl. rata	39	20	23	6	11	11	5	3
15	FM razvoja, poduz. i obrta	-	-	-	-	-	-	-	-
16	FM rada i socijalne politike	-	49	-	43	-	0	-	6
17	FM kulture i sporta	-	-	-	-	-	-	-	-
18	FM raseljenih osoba i izbjeglica	17	10	-	-	-	-	-	-

PRILOG 5: Institucije za koje unutarnju reviziju obavlja FM financija (2013.godina)

	Federalno ministarstvo financija za:	Obavljeno revizija	Područja obavljenih revizija				
			Troškovi redovnog poslovanja	Realizacija javnih nabavki	Plan., izvršenje i izvještavanje o poslovanju	Transferi, subvencije i grantovi	Ostalo
1.	FM financija	14 revizija procesa	6	1	1	-	6
2.	Ured predsjednika FBiH	1(5 procesa), +vanredna revizija za sva tri ureda-blagajničko poslovanje	1	1	-	1	2
3.	Ured potpredsjednika FBiH	Za oba ureda po 1 revizija, po 5 procesa	1 1	1 1	- -	1 1	2 2
4.	Federalna financijska policija	-	-	-	-	-	-
5.	Ustavni sud FBiH	-	-	-	-	-	-
6.	Federalno tužilaštvo FBiH	-	-	-	-	-	-
7.	Federalno pravobranilaštvo	-	-	-	-	-	-
8.	FU za geod. i imov.pr. poslove	1(7 procesa)	6	1	-	-	-
9.	Federalni zavod za statistiku	1(4 procesa)	2	1	-	-	1
10.	Federalni hidrom.zavod	-	-	-	-	-	-
11.	Arhiv Federacije	1(5 procesa) plus 1 vanredna revizija po zahtjevu FMUP-a	4	1	-	-	-
12.	FZ za programiranje razvoja	-	-	-	-	-	-
13.	FD robnih rezervi	1 (3 procesa)	-	1	-	-	2
14.	Federalni štab civilne zaštite	-	-	-	-	-	-
15.	Gender centar FBiH	-	-	-	-	-	-
16.	Federalna novinska agencija	1(5 procesa)	3	1	-	-	1
17.	JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH	-	-	-	-	-	-
18.	Agencija za drž. službu FBiH	1(2 procesa)	-	-	-	-	2
19.	Odbor drž. službe za žalbe FBiH	-	-	-	-	-	-

20.	FU za inspekcijske poslove	-	-	-	-	-	-
21.	FM trgovine	1(4 procesa)	2	1	-	1	-
22.	FM prostornog uređenja	1(3 procesa)	2	1	-	-	-
23.	FM obrazovanja i nauke	1(2 procesa)	2	-	-	-	-
24.	Ured Vlade FBiH za zakon. i uskl. sa propisima EU	-	-	-	-	-	-
25.	Ured Vlade FBiH za odn sa javn	-	-	-	-	-	-
26.	Ured za saradnju i zastup. pred Ustavnim sudom BiH	-	-	-	-	-	-
27.	Komisija za koncesije FBiH,	-	-	-	-	-	-
28.	FM razvoja, poduzetn. i obrta	-	-	-	-	-	-
29.	FM okoliša i turizma	-	-	-	-	-	-
	Agrometiteranski zavod	1(5 procesa)	3	1	-	-	1
	Zavod za javno zdravstvo	1(2 procesa)	-	1	-	-	1
	Fed. zavod za poljoprivredu	1(4 procesa)	2	1	-	-	1
	Fed. zavod za geologiju	1(4 procesa)	3	1	-	-	-
	4 Fondacije	4 revizije ukupno(8 procesa)	1 po svakoj fondaciji	-	-	1po svakoj fondaciji	-
	Odras	2 izvješća	2	-	-	-	-

PRILOG 5a: Institucije za koje unutarnju reviziju obavlja FM financija (2014.godina)

	Federalno ministarstvo financija za:	Područja obavljenih revizija					Ostalo
		Obavljeno revizija	Troškovi redovnog poslovanja	Realizacija javnih	izvršenje i izvještava	Transfери, subvencije i grantovi	
1.	FM financija	13 revizija procesa + 1 pilot revizija	3	1	1	-	8
2.	Ured predsjednika FBiH	1 revizija , 5 procesa	2	1		1	1
3.	Ured potpredsjednika FBiH	Za oba ureda po 1 revizija, po 5 procesa	2 2	1 1	- -	1 1	1 1
4.	Fed. finansijska policija	1 revizija,3 procesa		1			2
5.	Ustavni sud FBiH						
6.	Federalno tužilaštvo FBiH	1 revizija, 4 procesa	1	1			2
7.	Federalno pravobranilaštvo	1 revizija, 4 procesa	1	1			2
8.	FU za geod i imov.pr. poslove	1 revizija, 6 procesa	4	1			1
9.	Fed. zavod za statistiku						
10.	Federalni hidrom.zavod						
11.	Arhiv Federacije	1 revizija, 4 procesa	2	1			1
12.	FZ za programiranje razvoja						
13.	FD robnih rezervi	1 revizija, 4 procesa	2	1			1
14.	Fed. štab civilne zaštite						
15.	Gender centar FBiH						
16.	Fed. novinska agencija	1 revizija, 5 procesa	3	1			1
17.	JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH	1 revizija, 4 procesa	2	1			1
18.	Agencija za drž službu FBiH						
19.	Odb drž službeza žalbeFBiH						
20.	FU za inspekcijske poslove	1 revizija ,3 procesa	1	1			1
21.	FM trgovine						
22.	FM prostornog uređenja	1 revizija, 3 procesa	2	1			
23.	FM obrazovanja i nauke	1 revizija, 4 procesa	2	1			1

24.	Ured Vlade FBiH za zakon. i uskl. sa propisima EU						
25.	Ured Vlade FBiH za odn sa javn	1 revizija, 3 procesa	1				2
26.	Ured za saradnju i zastup. pred Ustavnim sudom BiH	1 revizija, 3 procesa		1			2
27.	Komisija za koncesije FBiH,						
28.	FM razvoja, pod. i obrta						
29.	FM okoliša i turizma	1 revizija, 1 proces				1	
		4 revizije ukupno(8 procesa)	1 po svakoj fondaciji	-	-	1 po svakoj fondaciji	

PRILOG 5b: Sistem praćenja provođenja preporuka

	Federalno ministarstvo financija za:	Dato preporuka		Ispunjene preporuke		Čeka na realizaciju		Nije ispunjeno	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1.	FM financija	22	36	15	20	5	5	2	11
2.	Ured predsjednika FBiH	-	14	-	-	-	-	-	14
3.	Ured potpredsjednika FBiH	-	14	-	-	-	-	-	14
4.	Federalna finansijska policija	-	14	-	-	-	-	-	14
5.	Ustavni sud FBiH	-	-	-	-			-	-
6.	Federalno tužilaštvo FBiH	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Federalno pravobranilaštvo	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Fed. uprava za geodetske i imov.pr. poslove	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Federalni zavod za statistiku	8	11	3	6	3	4	2	1
10.	Federalni hidromet. zavod	4	-	3	-	-	-	1	-
11.	Arhiv Federacije	2	-	2	-	-	-	-	-
12.	FZ za programiranje razvoja	-	8	-	5	-	-	-	3
13.	Fed direkcija robnih rezervi	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Federalni štab civilne zaštite	6	7	-	2	-	-	6	5
15.	Gender centar FBiH	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Federalna novinska agencija	2	-	1	-	-	-	1	-
17.	JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH	1	2		2	1	0	0	0
18.	Agencija za drž. službu FBiH	1	-	0	-	0	-	0	-
19.	Odb. drž službe za žalbe FBiH	-	2	-	2		0		0
20.	Fed. uprava za insp. poslove	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	FM trgovine	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	FM prostornog uređenja	2	2	2	1	-	1	-	-
23.	FM obrazovanja i nauke	-	4	-	2	-	1	-	1
24.	Ured Vlade FBiH za zakon. i uskl. sa propisima EU	-	2	-	-	-	2	-	-
25.	Ured Vlade FBiH za odn sa javn	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	Ured za saradnju i zastup. pred Ustavnim sudom BiH	-	-	-	-	-	-	-	-
27.	Komisija za koncesije FBiH	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	FM razvoja, poduz. i obrta	1	-	1	-	-	-	-	-
29.	FM okoliša i turizma	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomena: U posmatranom periodu za pojedine proračunske korisnike navedene u tabeli nismo bili nadležni. Obavljane se revizije za druge proračunske korisnike koji nisu navedeni u tabeli a isti su bili u nadležnosti Jedinice za unutarnju reviziju FMF.

PRILOG 6: Županije koji su obavezni imati jedinicu unutarnje revizije

	Do 31.12.2014.godine	Imaju uspostavljen u JIR	Imaju uspost. JIR ali nije sukladno sa zakonskim propisima	Imaju sist. samostalnog int. revizora	Nemaju uspostavljen u IR	Zaposleno unutarnjih revizora
1	Ministarstvo financija TK (Ured za unutarnju reviziju Vlade TK)		X			4
2	MF BPK Goražde (Ured unutarnje revizije Vlade BPK Goražde)		X			1
3	Min. financija SBK Travnik	X				4
4	MF Zeničko-dobojskog županija			X		2
5	Min. financija Županije Posavske	X				1
6	Ministarstvo financija HNŽ	X				0
7	Ministarstvo financija ZHŽ				X	0
8	Ministarstvo financija USŽ				X	0
9	Ministarstvo financija Livno				X	0
10	MF Sarajevske županije	X				0

PRILOG 7: Općine/Gradovi koji su obavezni imati jedinicu unutarnje revizije

1	Bihać			X		1
2	Cazin			X		1
3	Sanski Most			X		0
4	Velika Kladuša				X	0
5	Gračanica				X	0
6	Gradačac			X		0
7	Lukavac			X		1
8	Srebrenik			X		0
9	Tuzla	X				1
10	Živinice			X		1
11	Kakanj			X		0
12	Tešanj				X	0
13	Visoko			X		0
14	Zenica				X	0
15	Travnik			X		1
16	Čapljina			X		1
17	Konjic			X		0
18	Prozor				X	0
19	Centar			X		1
20	Ilidža				X	0
21	Novi Grad				X	0
22	Novo Sarajevo			X		0
23	Stari Grad			X		1
24	Livno				X	0
25	Tomislavgrad				X	0
26	Grad Sarajevo			X		1
27	Grad Mostar				X	0

REFERENCE

1. Etički kodeks/Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 93/13)
2. Godišnji izvješće o napretku, Ured koordinatora za reformu javne uprave za period siječanj-prosinac 2014.godine
3. Godišnji konsolidovani izvješće CHJ FMF za 2011.,2012.,2013.i 2014.godinu
4. Izvješće financijske revizije i revizije učinka Ureda za reviziju institucija BiH
5. Izvješće financijske revizije Ureda za reviziju institucija u FBiH
6. Međunarodni standardi za rad unutarnjih revizora u FBiH
7. Metodologija rada unutarnje revizije u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 13/12, 93/13)
8. Nacrt Priručnika za unutarnje revizore, USAID, maj 2011.godine
9. Nacrt Strategije razvoja javnih unutarnjih financijskih kontrola (PIFC) 2015.-2018. U FBiH
10. Naučni časopis za ekonomiju „Financing“, broj 04/12
11. Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru FBiH („Službene novine FBiH“, broj 82/13, 74/14)
12. Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH, („Službene novine FBiH“, broj 85/13, 90/14)
13. Priručnik za procjenu rizika i planiranje unutarnje revizije u javnom sektoru u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 106/14)
14. Program rada Vlade FBiH za mandatni period 2010.-2014.godine, Sarajevo prosinac/prosinac 2011.godine
15. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane
16. Standardi za profesionalnu praksu unutarnje revizije sa pojašnjenjima („Službene novine FBiH“, broj 93/13)
17. Strategija daljeg razvoja unutrašnje financijske kontrole u javnom sektoru (PIFC) u Crnoj Gori za period 2013.-2017.godinu
18. Strategija razvoja unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru u Republici Srbiji, 2010.-2014
19. Strategija razvoja unutrašnje financijske kontrole u javnom sektoru u FBiH (PIFC) 2010.-2014.
20. Strategija reforme javne uprave BiH, Ured koordinatora za reformu javne uprave
21. Strategija sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2011.godine
22. Strategija za provedbu javne unutarnje financijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara BiH
23. Zakon o državnoj službi („Službene novine FBiH“, broj 20/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05,08/06, 04/12)
24. Zakon o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 47/08)
25. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 45/10, 111/12)

